

HARUN YAHYA CEP KITAPLARI SERISI .36.

SONSUZLUK BAŞLAMIS DURUMDA

HARUN YAHYA

İnsan, sonsuzluk kavramını çoğu zaman tam olarak kavrayamaz. Çünkü hayatı boyunca hep sınırlı zaman dilimleriyle, sınırlı uzaklık ya da büyüklüklerle düşünür. Allah ise öyle büyük bir ilme sahiptir ki, insanın kavramaktan aciz kaldığı sonsuzluk, O'nun katında sona ermiştir. Bizim için sonsuzluk asla ulaşılamayacak gibi görünür, ama aslında Allah katında sonsuzluk tek bir andır...

Bu kitapta sonsuzluk, zamansızlık, mekansızlık konularında hiçbir yerde bulamayacağınız açıklamaları okuyacak ve sonsuzluğun aslında başlamış olduğu gerçeğiyle karşılaşacaksınız. Böylece Allah'ın yüceliğini, büyüklüğünü ve yaratma sanatını bir kez daha takdir etme fırsatı elde edeceksiniz. İnsanların her zaman merak ettiği; Allah'ın nerede olduğu, ölümün mahiyeti, öldükten sonra yeniden dirilme, insan için sonsuz bir yaşamın varlığı, tüm bunların ne zaman olacağı gibi pek çok sorunun da gerçek yanıtını bulacaksınız. Bu kitabı dikkatle okuyunuz. Buradaki açıklamalar, hep "zahiriyle", yani görünen yüzüyle düşünmeye alıştığımız dünyanın, "batını"nı, yani gizli gerçeğini anlatmaktadır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bu kitap Harun Yahya'nın konuyla ilgili olarak daha önce kaleme aldığı eserlerinden önemli bölümlerin derlenmesi ile oluşturulmuştur. Amaç, okuyucuların Harun Yahya serisinin tamamını okuyabilmesidir.

Cep Kitapları Serisi hazırlanırken, Türk halkının içinde bulunduğu ekonomik durum göz önüne alınmış, bu duruma uygun fiyatlarla okuyucuya hizmet etmek amaçlanmıştır. Bu seri hazırlanırken kendisinden alıntılar yapılan kitapların orijinallerine, Harun Yahya'nın eserlerini satan tüm kitapçılardan veya www.harunyahya.org internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

OKUYUCUYA

- Yazarın eserlerinde evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır. Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğu- na şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheli ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .36.

**SONSUZLUK
BAŞLAMIS
DURUMDA**

HARUN YAHYA

Eylül, 2002

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapığında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi

yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusunu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Prof. Kazım İsmail Gürkan Cad.
Hamam Sok. No:2 K.6 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 0212 511 72 30

Baskı: Nesil Matbaacılık

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

Giriş
8

Maddenin Ardındaki Sır
11

Zamansızlık ve Kader
Gerçeği
56

Sonsuzluk Başlamış
Durumda
74

Sonuç
96

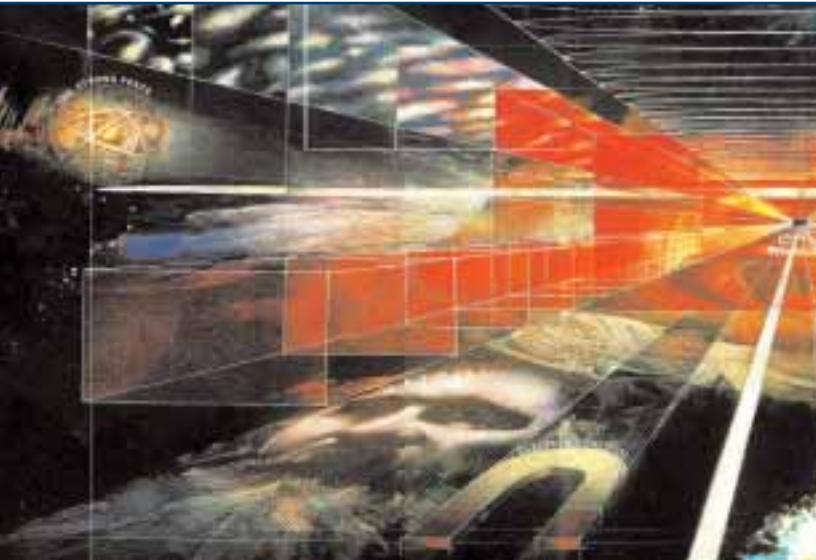
GİRİŞ

"Sonsuzluk" kelimesi sizin için ne ifade eder?

Sonsuz zaman deyince genellikle insanların aklına yüz bin yıl, bir milyon yıl ya da bir milyar yıl gibi rakamlar gelir. Bu sürelerin çok uzun olduğu, asla tükenmeyeceği düşünülür. Sonsuz uzaklık deyince de yine genellikle akıllara yüz bin ışık yılı, bir milyon ışık yılı ya da bir milyar ışık yılı gibi uzaklıklar gelir.

Oysa bunlar son derece sınırlı düşünceler ve kavramlardır. Şöyle bir örnekle sonsuzluğun ne derece olağanüstü bir büyüklük olduğunu vurgulayabiliriz: Yüz katrilyon insan olsa, tüm hayatları boyunca gece gündüz hiç durmadan sayı saysalar, üstelik yüz katrilyon yıl ömürleri olsa ve ömürleri boyunca başka hiçbir iş yapmadan bu işle uğraşsalar, yine de sonsuzluğa ulaşamazlar.

Oysa Allah öyle büyük bir ilme sahiptir ki insana gö-

re "sonsuz" olan ve bu yüzden asla hesaplamaya güç yetiremeyeceği bu kavram, Allah'ın katında sona ermiştir. Bizim için sonsuzluk asla ulaşılamayacak bir kavram gibi görünür ama aslında Allah katında sonsuzluk tek bir andır...

Elinizdeki kitapta sonsuzluk, zamansızlık, mekansızlık konularında hiçbir yerde bulamayacağınız açıklamaları göreceksiniz ve sonsuzluğun aslında başlamış olduğuna dair son derece önemli gerçeklerle karşılaşacaksınız. Böylece Allah'ın yüceliğini, büyüklüğünü ve yaratma sanatını bir kez daha takdir etme fırsatı bulacaksınız. İnsanların her zaman merak ettikleri; Allah'ın nerede olduğu, ölümün mahiyeti, öldükten sonra yeniden dirilme, insan için sonsuz bir yaşamın varlığı, tüm bunların ne zaman olacağı gibi pek çok sorunun da yanıtını bulacaksınız.

Ama tüm bunlara geçmeden önce, anlatılacak konuların rahatlıkla kavranabilmesi açısından, yaşadığımız dünyadaki "maddenin gerçeği" ve "zamansızlık" konuları detaylı olarak incelenecektir.

UYARI

*Okuyacağınız bu kitap,
hayatın ÇOK ÖNEMLİ
sırlarını içermektedir.*

*Maddesel dünyaya, zaman
kavramına ve sonsuzluğa bakış
açınızı kökten değiştirecek olan bu
konuları, çok dikkatli bir biçimde ve
sindirerek okumalısınız. Burada an-
latılacak olanlar yalnızca bir bakış açısı,
farklı bir yaklaşım veya herhangi bir felsefi
düşünce değil; dine inanan-inanmayan
herkesin kabul edeceđi, bugün bilimin de
kanıtladığı kesin gerçeklerdir.*

MADDENİN ARDINDAKİ SIR

Kitabın önemli bir konusunu oluşturan "maddenin gerçeği" kavramı, aslı bilindiği takdirde insanın hayata bakış açısını ve yaşamını değiştirebilecek bir gerçektir. Hayatınızın anlamını, gelecekte beklentilerinizi, ideallerinizi, hırslarınızı, arzularınızı, planlarınızı, değer verdiğiniz kavramları, sahip olduğunuz maddi şeyleri temelden ilgilendiren bir konudur.

Bu bölümde bahsedilecek olan "maddenin gerçeği" konusu, elbette bugün ilk defa ortaya çıkan bir konu değildir. İnsanlık tarihi boyunca birçok düşünür ve bilim adamı arasında tartışılacak bir kavram olmuştur. İnsanlar bu konuda en başından itibaren iki ana gruba ayrılmışlardır; materyalistler olarak tanımlanan bir grup insan, maddenin somut varlığını esas alarak felsefelerini ve yaşamlarını bunun üzerine oturtmuş ve kendilerini kandırarak yaşamışlardır. Diğer bir grup insan ise samimi davranmış, düşünmekten korkmayarak daha da ileri gitmiş, ve muhatap oldukları "şey"lerin aslını ve ardındaki derin anlamı kavrayarak, yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Ancak içinde bulunduğumuz yüzyılda gelişen bilim ve teknoloji artık bu konuya son noktayı koymuş ve zaten son derece açık olan bu gerçeği yani maddenin somut bir varlığının olmadığını tartışmasız bir şekilde ispatlamıştır.

Konunun önemi, insanın tüm yaşamını etkilemesindedir. Çünkü her insanın kısıtlı bir yaşam süresi vardır ve Allah insanı bu süre içinde denemektedir. Bu sürenin ardından ise kişi dünyada seçtiği yola, gösterdiği ahlaka

ve tavırlara göre kesin bir karşılık alacak, kazandıkları ile sonsuz hayatı şekillenecektir. Bu, şu anlama gelmektedir: Kişi dünyada nasıl bir yaşam seçtiyse sonsuz yaşamında da onunla karşılık görecektir, hatalarını bir daha telafi imkanı bulamayacaktır.

Bu bilinçle düşünüldüğünde, insanların dünyadaki yaşam sürelerinin ne derece değerli olduğu anlaşılır. İşte kitap boyunca işleyeceğimiz konunun önemi bundan kaynaklanmaktadır. Madem her insanın kısa bir sınav süresi vardır ve karşılığını sonsuz yaşamında kesin olarak alacaktır; o halde hiç şüphesiz bu süreyi en akılcı şekilde geçirmelidir. Ve eğer bunu yapmazsa son pişmanlık asla fayda vermeyecektir.

İşte bu kitabın amacı insana, ayetin ifadesiyle **"yapayalnız ve tek başına"** (En'am Suresi, 94) Yaratıcımız olan Allah'ın huzuruna gideceği "o gün", geri dönülmez bir pişmanlığa kapılmadan önce yardımcı olmaktır.

Bu amaçla, kitapta öncelikle maddenin gerçeği konusu bilimsel yönüyle ele alınmıştır. Başta da belirttiğimiz gibi burada anlatılanlar kesinlikle bir yorum ya da felsefi bir fikir değil, bilimin birçok sahasında kesin olarak kanıtlanmış gerçeklerdir. Ancak bu konu sanıldığı gibi karmaşık, anlaşılmaz ve zor bir konu da değildir. Düşünmekten çekinmeyen ve gerçekler karşısında samimi bir yaklaşım gösteren her kişi bu gerçek sayesinde yaşamıyla ilgili çok önemli bir noktaya kolaylıkla ulaşabilecektir.

Şu an okumaya başlayacağınız gerçek belki bugüne kadar düşünüp de çözemediğiniz ya da tam anlamıyla kavrayamadığınız pek çok konunun da anahtarı olacaktır. Böylelikle cennet, cehennem, ahiret gibi kavramları derinlemesine kavrayabilecek, hayatın anlamını bilerek yaşayabileceksiniz.

Asırlardır Tartışılan Soru: Maddenin Gerçek Mahiyeti Nedir?

Akıl ve vicdan sahibi olan bir kişi, içinde yaşadığı evrene, galaksilere, gezegenlere, bunların sahip olduğu dengeye, atomun yapısındaki kararlılığa, evrenin hemen her noktasında karşısına çıkan düzene, çevresindeki sayısız canlı türüne, bunların yaşayışlarına, şaşırtıcı özelliklerine ve sonunda da kendi bedenine baktığında bir olağanüstülük olduğunu hemen fark eder. Çevresindeki bu kusursuz yapının ve inceliklerin kendiliğinden oluşamayacağını, bunların mutlaka bir Yaratıcısı olması gerektiğini kolaylıkla anlar.

Peki tüm bunlar kim tarafından yaratılmıştır?

Açıktır ki, evrenin her noktasında kendini belli eden **"yaratılmışlık"**, evrenin kendisinin bir ürünü olamaz. Örneğin bir tavuskuşu kusursuz bir sanata işaret eden renk ve desenleriyle kendi kendini var etmiş olamaz. Evrendeki milimetrik dengeler kendi kendilerini yaratıp düzenlemiş olamazlar. Bitkiler, insanlar, bakteriler, alyuvarlar, kelebekler kendilerini yaratmamışlardır. Tüm bunların "tesadüfen" oluşması gibi bir ihtimal de aklın, bilimin ve mantığın bir gereği olarak mümkün değildir.

Oysa açıktır ki gözümüzle gördüğümüz herşey yaratılmıştır... Ancak gözümüzle gördüğümüz şeylerin hiçbiri "Yaratıcı" olamazlar. O halde, Yaratıcı, gözümüzle gördüğümüz herşeyden başka ve üstün bir varlıktır. Kendisi görünmez, fakat yarattığı herşey O'nun varlığını ve vasıflarını gösterir.

İşte Allah'ın varlığını tanımayanların saptıkları nokta da buradadır. Bu kişiler, Allah'ı gözleriyle görmedikleri sürece, O'nun varlığına iman etmemeye

şartlanmışlardır. Çünkü onlara göre, tüm evreni kaplayan, sonsuza kadar uzanan bir madde yığını vardır ve Allah bu madde yığınının hiçbir yerinde değildir. Binlerce ışık yılı uzağa gitseler de, Allah'la karşılaşmayacaklardır. Bu nedenle Allah'ın varlığını reddederler. Bu durumda evrenin her yerinde apaçık görünen "yaratılmışlık" özelliğini gizlemek, evrenin ve canlıların yaratılmamış olduğunu sözde ispat etmek durumunda kalırlar, ancak bunu yapmaları da asla mümkün değildir. Çünkü evrenin her noktası Allah'ın varlığının delilleriyle doludur.

Allah'ı inkar edenlerin bu temel yanılgısı, aslında Allah'ın varlığını inkar etmeyen, ancak çarpık bir Allah inancına sahip olan pek çok kişi tarafından da paylaşılır. Toplumun çoğunluğunu oluşturan bu kişiler, her yanda görünen "yaratılmışlık" örneklerini reddetmezler, ancak Allah'ın "nerede" olduğuna dair çeşitli batıl inançları vardır: Çoğu, Allah'ın "gökte" olduğunu sanır. Bilinçaltlarındaki çarpık düşünceye göre, Allah çok uzaklardaki bir gezegenin arkasında oturur ve çok nadiren "dünya işlerine" müdahale eder. Ya da hiç müdahale etmez; evreni bir kere yaratmış ve bırakmıştır, insanlar kendi kaderlerini kendileri çizerler...

Bazı kimseler de Kuran'da bildirilen Allah'ın "her yerde" olduğu gerçeğini duymuşlardır, fakat bunun anlamını tam olarak çözemezler. Bilinçaltlarındaki çarpık düşünce, Allah'ın radyo dalgaları ya da görünmez, hissedilmez bir gaz gibi maddeleri çevrelediği şeklindedir.

Oysa gerek bu düşünce, gerekse baştan beri saydığımız, **Allah'ın "nerede" olduğunu** bir türlü çözemeyen (belki de bu yüzden O'nu inkar eden) düşünceler, ortak bir yanışa dayanmaktadır: Hiçbir temele dayan-

mayan bir ön yargıyı benimsemekte, ardından da Allah ile ilgili olarak çeşitli zanlara kapılmaktadırlar.

Nedir bu ön yargı?.. Bu ön yargı maddenin varlığı ve mahiyeti ile ilgilidir. İnsan maddenin var olduğu konusunda o kadar şartlanmıştır ki, acaba gerçekten madde var mıdır, yoksa sadece bir gölge varlık mıdır, hiç düşünmemiştir. Oysa bilimin son bulguları, bu ön yargıyı da sarsarak, çok önemli ve etkileyici bir gerçeği ortaya koymaktadır. İlerleyen sayfalarda, Kuran'da da işaret edilen bu büyük gerçeği açıklayacağız.

Algılarımızın Tanıttığı Bir Evrende Yaşıyoruz

Bilim yoluyla olguları kavrayıp sayabilirsiniz ama, evreni kavrayamazsınız. İşte ağaç, sertliğini duyuyorsunuz; işte su, tadını alıyorsunuz; işte yel, sizi serinletiyor. Bu kadarla yetinmek zorundasınız. (Albert Camus) (Orhan Hançerlioğlu, Düşünce Tarihi, s.432)

Yaşadığımız dünyanın gerçekliği ile ilgili tüm bilgilerimiz bize beş duyumuz aracılığı ile gelir. Yani biz gözümüzün gördüğü, elimizin dokunduğu, burnumuzun kokladığı, dilimizin tattığı, kulağımızın duyduğu bir dünyayı tanımaktayız. Doğumumuzdan itibaren bu duyulara bağlı olduğumuz için "dış dünya"nın, duyularımızın bize tanıttığından farklı olabileceğini hiç düşünmemişizdir.

Oysa, bugün birçok bilim dalında yapılan araştırmalar son derece farklı bir gerçeği beraberinde getirmiş, algılarımız ve algıladığımız dünya ile ilgili ciddi şüpheler oluşmasına neden olmuştur.

Bu gerçeğe göre: **Bizim "dış dünya" olarak algıladıklarımız, yalnızca duyu organlarımızın gönderdiği**

Bir cisimden gözümüze ulaşan ışık demetleri elektrik sinyallerine dönüşerek beyinde bir etki oluştururlar. Görüyorum derken aslında zihnimizdeki elektrik sinyallerinin yansımalarını seyrediyoruz

elektrik sinyallerinin beynimizde yarattığı etkilerdir. Görme duyunuzla algıladığınız çeşit çeşit renkler, dokunma duyunuzla fark ettiğiniz sertlik ya da yumuşaklık hissi, dilinizle aldığınız tatlar, kulağınızla duyduğunuz birbirinden farklı müzik notaları ve canlı sesleri, kokladığınız çeşit çeşit kokular, işiniz, eviniz, sahibi olduğunuz bütün mallar, bu kitabın satırları dahası anneniz, babanız, aileniz ve hayatınız boyunca gördüğünüz, bildiğiniz, tanıdığınız, alıştığınız tüm dünya yalnızca ve yalnızca duyu organlarınız tarafından gönderilen elektrik sinyallerinden ibarettir. İlk başta anlaşılması zor gibi görünse de bu, bilimsel bir gerçektir. Bu önemli gerçeğe ilgili olarak B. Russel ve L. Wittgenstein gibi ünlü filozofların düşünceleri şöyledir:

... örneğin bir limonun gerçekten var olup olmadığı nasıl bir süreçle varlaştığı sorulamaz ve incelenemez. Limon, sadece dille anlaşılan tat, burunla duyulan koku, gözle görülen renk ve biçimden ibarettir ve yalnız bu nitelikleri bilimsel bir araştırmanın ve yargının konusu olabilir. Bilim, nesnel dünyayı asla bilemez. (Orhan Hançerlioğlu, Düşünce Tarihi, s.447)

Frederick Vester bilimin bu konuda ulaştığı son noktayı şöyle ifade ediyor:

Bazı düşünürlerin, 'insan bir hayaldir, aslında bütün yaşananlar geçici ve aldatıcıdır, bu evren bir gölgedir' şeklindeki sözleri günümüzde bilimsel olarak kanıtlanıyor gibidir. (Frederick Vester, Düşünmek, Öğrenmek, Unutmak, s. 6)

Ünlü filozof George Berkeley'in, bu şaşırtıcı gerçek ile ilgili açıklaması ise şöyledir:

Kendilerini gördüğümüz ve dokunduğumuz, bize algılarımızı verdikleri için nesnelere inanırız. Oysa algılarımız sadece zihnimizde var olan fikirlerdir. Şu halde algılar aracılığıyla ulaştığımız nesnelere fikirlerden başka bir şey değildir ve bu fikirler, zihnimizden başka yerde bulunmazlar zorunlu olarak... Bütün bunlar madem ki sadece zihinde var olan şeylerdir, öyleyse evreni ve şeyleri zihnin dışında varlıklar olarak hayal ettiğimizde, yanılmaların içine düşmüş oluyoruz demektir... Öyleyse bizi çevreleyen şeylerin hiçbirinin bizim zihnimizin dışında bir varlığı yoktur. (George Politzer, Felsefenin Başlangıç İlkeleri, s.38-39-44)

Konuyu tam olarak açıklamak için öncelikle, dış dünya hakkında bize bilgi veren duyularımızdan söz edelim.

Duyu Organlarımız Nasıl İşliyor?

Görme olayının nasıl gerçekleştiği üzerinde genelde pek az kişi derinlemesine düşünür. Hangi insana sorulsa "nasıl görüyoruz?" sorusuna "tabii ki gözümüzle" yanıtını verir. Ancak görme işleminin teknik izahına bakıldığında durumun pek de öyle olmadığı anlaşılır. Görme olayı oldukça aşamalı bir biçimde gerçekleşir. Görme sırasında, herhangi bir cisimden gelen ışık demetleri

Bir cisimden gelen ışık demetleri, üstteki resimde görüldüğü gibi retina üzerine ters olarak düşerler. Burada elektrik sinyaline dönüşen görüntü beyin arka tarafındaki görme merkezine ulaştırılır. Görme merkezi dediğimiz yer küçücük bir alandır. Beyin ışığı geçirmediği için, görme merkezine de ışığın ulaşması mümkün değildir. Yani biz, ışıl ışıl ve derinlikli bir dünyayı küçücük ve ışığın asla ulaşamadığı bir noktada algılarız. Aynı şekilde bir ateşin ışığını ve sıcaklığını hissettiğimiz anda bile beynimizin içi kapkaranlıktır ve ısısı hiç değişmez.

(fotonlar), gözün önündeki lensin içinden kırılarak geçer ve gözün arka tarafındaki retinaya ters olarak düşer. Buradaki hücreler tarafından elektrik sinyaline dönüştürülen görme uyarıları, sinirler aracılığı ile, beyin arka kısmındaki görme merkezi adı verilen küçük bir bölgeye ulaşır. Görme olayı gerçekte, beyin arkasındaki bu küçük, ışığın hiçbir şekilde giremediği, kapkaranlık bir noktada gerçekleşir.

Şimdi genelde herkesçe bilinen bu bilgiye bir kez daha dikkatlice bakalım: Biz, "görüyorum" derken, aslında gözümüze gelen uyarıların elektrik sinyaline dönüşerek beyinde oluşturduğu "etkiyi" görürüz. Yani "görüyorum" derken, aslında **beynimizdeki elektrik sinyallerinin bütününü seyrediyoruz**. Dolayısıyla görme gözde neticelenen bir işlem değildir, gözümüz sadece görme işlemine aracılık yapan bir duyu organıdır.

Hayatımız boyunca gördüğümüz her görüntü birkaç

cm³'lük, fındık büyüklüğündeki görme merkezinde oluşur. Okuduğunuz bu kitap da, ekranına baktığınız bilgisayarınız da, ufka baktığınızda gördüğünüz geniş manzara da, uçsuz bucaksız bir açık deniz de, maratona katılan kalabalık bir insan topluluğu da bu çok küçük yere sığmaktadır. Bu arada gözden kaçırılmaması gereken çok önemli ve şaşırtıcı bir nokta daha vardır; kafatası ışığı içeri geçirmez. Yani beynin içi kapkaranlıktır, dolayısıyla beynin ışığın kendisiyle muhatap olması asla mümkün değildir. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyredersiniz. Rengarenk bir doğa, ışıltılı bir manzara, yeşilin her tonu, meyvelerin renkleri, çiçeklerin desenleri, güneşin parıltısı, kalabalık bir sokaktaki tüm insanlar, trafikte hızla yol alan araçlar, bir alışveriş merkezindeki yüzlerce çeşit kıyafet olmak üzere herşey bu zifiri karanlık yerde oluşur. Özellikle de bu karanlığın içinde renklerin oluşumu halen daha çözülebilmemiş değildir. Klaus Budzinski de bu konuda şöyle demektedir:

"... insan gözünün ışık ile renkleri algılayan ağ tabakasının, bunu görme siniri yoluyla nasıl beyne ilettiği ve beyinde ne gibi fiziksel-fizyolojik etkiler oluşturduğu sorusuna gelince, renk bilimcilerimiz bir cevap veremiyor. (Bilim ve Teknik, Klaus Budzinski, sayı 227, s. 6-7)

R.L.Gregory, bizim çok doğal karşıladığımız görme sistemindeki bu mucizevi durumu şöyle ifade etmektedir:

Görme olayına o kadar alışmışız ki, çözülmesi gereken sorular olduğunun farkına varmak büyük bir hayal gücü gerektiriyor. Fakat bunu dikkate alın. Gözlerimize minik

Manzarayı seyreden bir insan, gözleriyle, gözünün önündeki manzarayı seyrettiğini zanneder. Oysa onun gördüğü manzara, beyninin arkasındaki görme merkezinde oluşmaktadır. Bu manzarayı izleyen ve bu manzaradan zevk alan protein ve yağdan oluşan beynin kendisi olamayacağına göre, kimdir?

tepetaklak olmuş görüntüler veriliyor ve biz çevremizde bunları sağlam nesnelere olarak görüyoruz. Retinaların üzerindeki uyarıların sonucunda nesnelere dünyasını algılıyoruz ve bu bir mucizeden farksız aslında. (R.L.Gregory, Eye and Brain: The Psychology of Seeing, s.9)

Bu durum diğer algılar için de geçerlidir. Ses, dokunma, tat ve koku, beyinde birer elektrik sinyali olarak algılanırlar.

Duyuma olayı da böyledir: Dış kulak, çevredeki ses

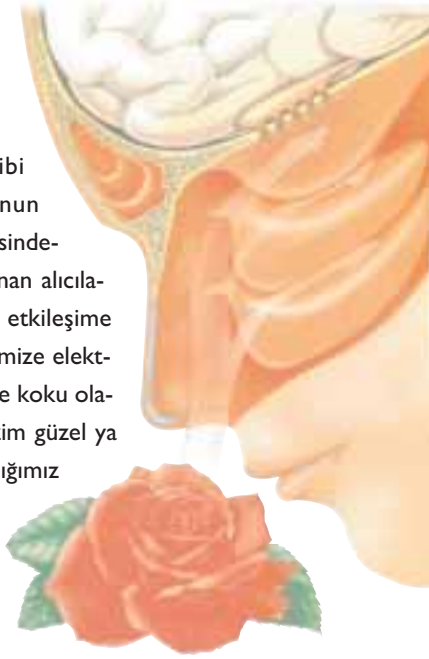
Dış kulak, çevredeki ses dalgalarını kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir. Orta kulak ise aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır. İç kulak da bu titreşimleri sesin yoğunluğuna ve sıklığına göre elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir.

dalgalarını kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynı görme olayı gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani kafatası ışığı geçirmediği gibi sesi de geçirmez. Dolayısıyla dışarı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Öylesine bir netliktir ki bu; sağlıklı bir insan kulağı hiçbir parazit, hiçbir cızırtı olmaksızın herşeyi duyar. Ses geçirmeyen, derin bir sessizliğin ve ıssızlığın hakim olduğu beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız, bir yaprağın hışırtısından jet uçaklarının gürültüsüne dek geniş bir frekans aralığındaki tüm sesleri algılayabilirsiniz. Ancak o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Koku algımızın işleyişi de buna benzerdir: Vanilya

kokusu, gül kokusu gibi uçucu moleküller, burnun epitelyum denilen bölgesindeki titrek tüylerinde bulunan alıcılara gelir ve bu alıcılarda etkileşime girer. Bu etkileşim beynimize elektrik sinyali olarak iletilir ve koku olarak algılanır. Sonuçta bizim güzel ya da çirkin diye adlandırdığımız kokuların hepsi uçucu moleküllerin etkileşimlerinin elektrik sinyaline dönüştürüldükten sonra, beyindeki

algılanış biçiminden başka bir şey değildir. Bir parfümü, bir çiçeği, sevdiğiniz bir yemeği, deniz kokusunu, hoşunuza giden ya da gitmeyen her türlü kokuyu beyninizde algıyorsunuz. Fakat koku molekülleri beyne hiçbir zaman ulaşamaz. Ses ve görüntüde olduğu gibi kokuyu algılama olayında da beyninize ulaşan yalnızca elektrik sinyalleridir. Sonuç olarak, doğduğunuz andan itibaren dışarıdaki nesnelere ait olarak bildiğiniz kokular duyu organlarınız aracılığı ile algıladığınız elektrik uyarılarıdır. Bu konuda Berkeley: *"Önce, renklerin, kokuların vb. gerçekte var olduğu sanıldı; ama daha sonra, bu çeşit görüşler reddedildi ve görüldü ki bunlar ancak duyularımız sayesinde vardır."* demektedir. (*Treaties Concerning the Principle of Human Knowledge*", vol. I, ed. A. Fraser, Oxford, 1871)

Benzer şekilde, insan dilinin ön tarafında da dört farklı tip kimyasal alıcı vardır. Bunlar tuzlu, şekerli, ekşi ve acı tatlarına karşılık gelir. Tat alıcılarımız bir dizi iş-

lemeden sonra bu algıları kimyasal sinyallere dönüştürür ve beyne iletir. Ve bu kimyasal sinyaller de beyin tarafından tat olarak algılanır. Bir çikolatayı ya da sevdiğiniz bir meyveyi yediğinizde aldığınız tat, elektrik sinyallerinin beyin tarafından yorumlanmasıdır. Dışarıdaki nesneye ise asla ulaşamazsınız; çikolatanın kendisini göremez, koklayamaz ve tadamazsınız. Örneğin, beyninize giden tat alma sinirleri kesilse, o an yediğiniz herhangi bir şeyin tadının beyninize ulaşması mümkün olmaz; tat duyunuzu tamamen yitirirsiniz.

Bu noktada karşımıza bir gerçek daha çıkar: Bir yiyeceği tattığımızda bir başkasının o yiyecekten aldığı tadın veya bir sesi duyduğumuzda başka birisinin duyduğu sesin bizim algıladıklarımız ile aynı olduğundan emin olmamız mümkün değildir. Bu gerçeğe ilgili olarak Lincoln Barnett şöyle demektedir:

Hiç kimse kendisinin kırmızıyı ya da do notasını düşününün başka bir insanınki ile aynı olup olmadığını bilemez. (Lincoln Barnett, Evren ve Einstein, s.20)

Bizler ancak duyu organlarımızın bizlere ilettiği kadarını bilebiliriz. Çünkü dışımızdaki somut gerçekliğe doğrudan ulaşmamız mümkün değildir. Onu yorumlayan beyindir. Dolayısıyla aynı şeyden söz ettiğimizi düşündüğümüzde dahi, aslında herkesin beyni farklı bir şey algılayabilir. Bunun sebebi algılanan şeyin algılayana bağlı oluşudur.

TÜM TATLAR BEYNİMİZDE OLUŞUR

Dokunma duyumuzun işleyişinde de aynı mantık geçerlidir. Bir cisme dokunduğumuzda dokunma alıcılarımız dış dünyayı ve nesnelere tanımamıza yardımcı olacak bilgileri derideki duyu sınırları aracılığıyla beyne ulaştırır. Dokunma hissi beynimizde oluşur. Zannedildiği gibi dokunma hissini algıladığımız yer parmak uçlarımız ya da derimiz değil, yine beynimizdeki dokunma merkezidir. Bizler nesnelere gelen elektriksel uyarıların beynimizde değerlendirilmesi sonucu sertlik ya da yumuşaklık, sıcaklık ya da soğukluk gibi, nesnelere tanımlayan farklı farklı hisler duyarız. Hatta bir cismi tanımaya yarayan her türlü detayı bu uyarılar sonucunda elde ederiz. Ünlü bilim felsefecisi Bertrand Russell bu konuda şunları söyler:

...Parmaklarımızla masaya bastığımız zamanki dokunma duyusuna gelince, bu parmak uçlarındaki elektron ve protonlar üzerinde bir elektrik etkisidir. Modern fiziğe göre, masadaki elektron ve protonların yakınlığından oluşmuştur. Eğer parmak uçlarımızdaki aynı etki, bir başka yolla ortaya çıkmış olsaydı, hiç masa olmamasına rağmen aynı şeyi hissedecektik. (Bertrand Russell, Rölativitenin Alfabeti, s.161-162)

Dışımızdaki dünyanın tamamen algılar yoluyla tanılabildiği konusu bilimsel bir gerçektir. George Berkeley *İnsan Bilgisinin İlkeleri Üzerine İnceleme* adlı yapıtında şunları söyler:

"...Görme yoluyla ışık ve renk, onların çeşitli dereceleri ve farklılıkları düşüncesine sahip oluyorum; Dokunma ile yumuşağı ve sert, sıcak ve soğuk, hareketi ve direnci algılıyorum.... Koku alma bana kokuları; tat alma tatları, işitme ise sesleri öğretiyor... Bu duyumlardan bazıları bir arada gözlemlendikleri için, onlara

ortak bir ad verilir ve onlar bir şey sayılırlar. Böylece örneğin belli bir düzenleniş içerisinde, bir renk, bir tat, bir koku, bir biçim ve bir sertlik birlikte gözlemlendiğinde elma sözcüğüyle belirlenen ayrı bir şey olarak tanınır; öteki düşünce dermeleri, taş, ağaç, kitap ve öteki duyulanabilir şeyleri meydana getirirler...." (Treaties Concerning the Principle of Human Knowledge, 1710, Works of George Berkeley, vol. I, s.35-36)

Dolayısı ile görme, duyma, koku alma, tat ve dokunma ile ilgili merkezlerdeki bilgileri değerlendiren beynimiz, yaşamımız boyunca maddenin bizim dışımızdaki "aslı" ile değil, beynimizde oluşan şekilleri ile karşı karşıya kalmaktadır. Oysa biz beynimizde meydana gelen görüntüleri, dışarıdaki gerçek madde zannederek yanılırız. Ancak kitap boyunca görüldüğü gibi, böyle bir yanılgıya düşmeyip bu gerçeği fark eden düşünürler ve bilim adamları da elbetteki çıkmıştır. Hatta ünlü Türk materialistlerden Ali Demirsoy dahi yeri geldiğinde bu gerçeği itiraf etmekten çekinmemiştir:

Ama gerçekte evrende ne gördüğümüz gibi ışık, ne işitiğimiz gibi ses ve ne de algıladığımız gibi bir sıcaklık mevcuttur. Yani duyu organlarımız dış çevre ile beyin arasında bizi yanıltmakta ve beyinde gerçeğe ilgisi olmayan yorumlara neden olmaktadır. (Prof. Ali Demirsoy, Kalıtım ve Evrim, s.4)

Bütün Yaşantımız Beynimizin İçinde mi Geçiyor?

Yukarıda anlattığımız fiziksel gerçekler bizi tartışılmaz bir sonuca ulaştırır: Bizim gördüğümüz, dokunduğumuz, duyduğumuz ve adına "dünya" ya da "evren" dediğimiz maddesel bütün, sadece ve sadece beynimizde

oluşan elektrik uyarılarıdır. Dolayısıyla, örneğin ayran içen biri, aslında ayranın beyindeki algısıyla muhatap olur, aslıyla değil. Kişinin "ayran" diye nitelendirdiği şey, ayranın beyaz görüntüsünün, tuzlu tadının, sıvı hissini elektriksel bilgiler olarak beyinde algılanmasından ibarettir. Çikolata yerken de durum daha farklı olmaz; çikolatanın biçimi, tadı, kokusu ve sertliğine ait elektriksel bilgi beyinde algılanır. Eğer beyne giden görme sinirini keserseniz, çikolata görüntüsü bir anda yok olur. Veya burundaki algılayıcılardan beyne uzanan sinirdeki bir kopukluk, koku algınızı tamamen ortadan kaldırır.

Çünkü gördüğünüz ağaç, kokladığınız nesnelere, tattığınız çikolata, içtiğiniz ayran vb., beynin birtakım elektrik uyarılarını yorumlamasından başka bir şey değildir.

Burada üzerinde düşünülmesi gereken ve insanlar açısından yanıltıcı olabilecek ayrı bir nokta da **uzaklık hissidir**. Uzaklık, örneğin bu kitapla aranızdaki mesafe, beyninizde meydana gelen, bir boşluk hissini algılanmasından başka bir şey değildir. Bir insanın kendisinden çok uzakta sandığı maddeler de aslında beyninin içindedir. Örneğin insan göğe bakıp yıldızları seyrederek bunların kendinden milyonlarca ışık yılı uzakta olduğunu sanar. Oysa yıldızlar onun içinde; beyindeki görüntü merkezindedir. Bir yolculuk esnasında uçaktan aşağıdaki bir şehre bakar ve kilometrelerce ötede olduğunu düşünür. Halbuki bütün o uçsuz bucaksız genişlik ve alabildiğine büyük şehir, içindeki insanlarla birlikte yine beyindedir.

Kaldı ki bugün tüm bilimsel veriler, idrak ettiğimiz görüntünün beynimizde olduğunu tartışılmayacak bir biçimde ortaya koymaktadır.

Ancak bu noktada insanları yanıltan çok önemli bir

Hayatımız boyunca gördüğümüz her görüntü beynin arka tarafındaki görme merkezinde oluşur ve bu görme merkezi sadece ve sadece birkaç cm³ büyüklüğündedir. Dar bir oda görüntüsü de, geniş bir manzara görüntüsü de bu çok küçük alana sığmaktadır. O halde bizim gördüğümüz, dışarıda var olan gerçek büyüklük değil, sadece beynimizin algıladığı büyüklüktür.

faktör vardır: Bedeninizi görmeyiz, sizi odanın içinde olduğunuza inandırır. **Ancak şunu unutmayın; bedeniniz de beyninizde oluşan bir görüntüdür.** Bu konuda Bertrant Russel şöyle der:

Doğrudan doğruya fizik bilimiyle ilgili olarak söyleyebileceğimiz şey, şimdiye kadar bedenimiz dediğimiz nesnenin aslında, hiçbir fiziksel gerçeğe tekabül etmeyen incelikle işlenmiş bilimsel bir yapı olduğudur. (Bernard Russell., Aylaklığa Övgü, s.198)

Gerçek çok açıktır; eğer biz dış dünyayı ancak duyu organlarımız aracılığıyla hissedebiliyorsak, bedenimizi de dış dünyadan ayrı tutmamızın yani bedenimize ayrı bir varlık vermemizin hiçbir tutarlı gerekçesi olamaz.

Çünkü vücudumuzu da bize tanıtan, beynimize ulaşan elektriksel uyarılar (impulslar)dır. Bu uyarılar da diğerleri gibi beynimizde birtakım duygulara, hislere çevrilir. Örneğin ellerimizle vücudumuza dokunduğumuzda meydana gelen dokunma hissi, yer çekiminin oluşturdu-

ğu ağırlık hissi, vücudumuzdan yansıyan ışık ışınlarının oluşturduğu görme hissi vs... Bütün bu olaylar beyin tarafından bir "hisler topluluğu" olarak değerlendirilir. Ve biz vücudumuzu hissederiz. Bu bilimsel gerçeklerden de anlaşılmaktadır ki biz ömrümüz boyunca asıl vücudumuzla değil, beynimize ulaşan vücudumuza ait hislerle muhatap oluruz. Bu uyarılar idrakımızda "vücudumuz" olarak değerlendirilir.

Tüm diğer algılarımız için de aynı durum geçerlidir. Örneğin siz yan odadaki televizyonun sesini duyduğunuzu sanarken aslında beyninizin içindeki sesle muhatapsınızdır. Ne yanda bir oda olduğunu, ne de o odadaki bir televizyondan ses geldiğini ispatlamanız mümkün değildir. Metrelerce uzaktan geldiğini sandığınız ses de, hemen yanınızdaki kişinin konuşması da aslında beyninizdeki birkaç santimetre karelik duyma merkezinde algılanmaktadır. Bu algı merkezinin dışında sağ, sol, ön, arka gibi bir kavram yoktur. Yani ses sağdan, soldan veya havadan size ulaşmaz; sesin geldiği bir yön yoktur.

Algıladığınız kokular da böyledir; hiçbiri uzak bir mesafeden size ulaşmaz. Koku alma merkezinizde oluşan etkileri, dışarıdaki maddelerin kokusu zannedersiniz. Oysa bir gülün görüntüsü nasıl ki görme merkezinizin içindeyse, o gülün kokusu da aynı şekilde koku alma merkezinizin içindedir; dışarıda ne gül vardır, ne de ona ait bir koku..

Aynı gerçekler sıcaklık için de söz konusudur. Yaşadığı çağın önde gelen filozoflarından olan George Berkeley sıcaklık ve soğukluk gibi duyuların zihin dışında var sayılamayacağını şu örnekle açıklar:

... diyelim ki (senin) ellerinden biri sıcak, öteki

soğuktur. Ortalama sıcaklıkta bir su kabına iki elini birden daldırdın. Kaptaki su bir eline soğuk öteki eline sıcak gelmeyecek mi? (George Politzer, Felsefenin Başlangıç İlkeleri, 1976)

Berkeley tespitinde haklıdır. Eğer bu nitelikler maddenin kendinde olmuş olsa iki elin de aynı şeyi hissetmesi gerekir. Çünkü algılarımızın bize tanıttığı "dış dünya", aynı anda beynimize ulaşan elektrik sinyallerinin bütününden başka bir şey değildir. Beynimiz hayatımız boyunca bu sinyalleri değerlendirir ve yorumlar. Biz de bunları maddenin "dışarıdaki" aslı sanarak yanıltığımız farkında olmadan bir ömür süreriz. Yanılırız, çünkü algılarımızla maddenin kendisine asla ulaşamayız. Bu nokta son derece önemlidir. Çünkü, "dış dünya" sandığımız sinyalleri yorumlayıp anlamlı hale getiren de, yine bizim beynimizdir. Örneğin duyma algısını ele alalım.

"Dış dünya"daki ses dalgalarını ritme çeviren aslında beynimizdir. Yani müzik, beynimizin oluşturduğu bir algıdır. Renkleri görürken de aslında gözümüze ulaşan sadece ışığın farklı dalga boylarıdır. Bu farklı dalga boylarını renklere çeviren yine beynimizdir. "Dış dünyada" renk yoktur. Ne limon sarı, ne gökyüzü mavi, ne de ağaçlar yeşildir. Onlar, sadece biz öyle algıladığımız için öyledirler. "Dış dünya", tamamen algılayana bağlıdır. Nitekim renk körlüğü bunun önemli bir ispatıdır. Gözdeki retinada oluşan küçük bir bozukluk renk körlüğüne sebep olur. Bu durumda kimi insan maviyi yeşil, kimisi kırmızıyı mavi, kimisi de renkleri grinin çeşitli tonları şeklinde algılar. Artık dışarıdaki nesnenin renkli olup olması önemli değildir.

Ünlü düşünür Berkeley de bu gerçeğe şu sözleriyle dikkat çekmektedir:

Kısaca, aynı şeyler, aynı zamanda bazıları için kırmızı, bazıları için sıcak başkaları için tam tersi olabiliyorsa, bu demektir ki biz yanılısamaların etkisindeyiz ve 'şeyler' ancak bizim zihnimizde vardır... (George Politzer, Felsefenin Başlangıç İlkeleri, s.40)

Sonuç olarak; biz nesnelere onlar renkli olduğundan ya da dışarıda maddi bir varlığa sahip olduklarından renkli görüyor değiliz. Eğer renkler bizim dışımızda olsaydı renk körlüğü diye bir hastalığın olmaması gerekirdi. Kısacası, varlıklara yüklediğimiz tüm nitelikler, "dış dünyada" değil, içimizdedir.

"Dış Dünya"nın Varlığı Şart mı?

Buraya kadar beynimizde oluşan bir algılar dünyasının varlığından ve bu dünyaya hiçbir zaman ulaşamayacağımızdan söz ettik. Peki böyle bir dünyanın gerçekten var olduğunu nasıl bilebiliriz?

Elbette ki bilemeyiz. Aksine, her nesne yalnızca algıların bir toplamı olduğuna, algılar da sadece zihinde var olduğuna göre, **var olan tek dünyanın sadece algılardan ibaret olduğunu söyleyebiliriz.** Tanıdığımız tek dünya, zihnimizin içinde olan, orada şekillendirilen, seslendirilen ve renklendirilen, kısacası zihnimizde meydana gelen dünyadır ve bizim emin olabileceğimiz tek dünya da yine budur.

Beynimizde seyrettiğimiz algıların maddesel karşılıkları olduğunu asla ispatlayamayız. Bu algılar pekala "yapay" bir kaynaktan geliyor olabilir.

Bunu şöyle bir örnekle zihnimizde canlandırabiliriz:

Önce, beyninizi vücudunuzun dışına çıkarıp, cam bir küpün içinde suni olarak yaşattığımızı düşünelim. Bir de

Yapay olarak oluşturulan uyarılar sonucunda, dışarıda herhangi bir maddesel gerçeklik yokken, beynimizde aslı kadar gerçek ve canlı bir maddesel dünya oluşabilir. Verilen yapay uyarılar sonucunda bir insan, gerçekte evinde otururken uçak kullandığını zannedebilir.

bunun yanına, her türlü elektrik sinyalinin üretilebildiği bir bilgisayar yerleştirelim. Sonra, herhangi bir ortama ait görüntü, ses, koku, sertlik- yumuşaklık, tat ve vücut görüntüsü gibi verilerin elektrik sinyallerini yapay olarak bu bilgisayarda üretelim ve kaydedelim. Mesela ıssız bir dağın zirvesinde, vücudunuzun dışına çıkardığımız beyninize böyle bir deney uygulayalım. Son olarak bu bilgisayarı sinir görevi görecektir elektrik kablolarıyla beyninizdeki algı merkezlerine bağlayalım ve burada kayıtlı olan sinyalleri dağın zirvesindeki beyninize ulaştıralım. Bu sinyalleri algıladıkça beyniniz (bir başka deyimle "siz"), bunların karşılığı olan ortamı görecektir ve yaşayacaktır. Örneğin, bir stadyumda oynanan futbol maçına ait aklı gelen her türlü özellik -duyu organları vasıtasıyla algılanabilecek şekilde- üretilmiş ya da kaydedilmiş olsun. Dağın zirvesinde bir tek beyninizle, beyninize bağlı bu kayıt ci-

hazı olduğu halde, kendinizi yapay olarak meydana getirilen bu mekanın içinde yaşıyor hissedersiniz. Maçta olduğunuzu düşünür, tezahürat yapar, kimi zaman kızar, kimi zaman ise sevinirsiniz. Hatta kalabalığın etkisiyle sık sık yanınızdaki insanlarla çarpışır, böylece onların varlığını da hissedersiniz. İlginç olan; herşey öylesine canlıdır ki, böyle bir ortamın ve kendi bedeninizin varlığından asla şüphelenmezsiniz. Ya da bir masada otururken algıladığınız bütün görme, işitme, dokunma gibi duyuların elektriksel karşılıklarını beyninize gönderdiğimizde, beyniniz kendisini bürosunda oturmakta olan bir iş adamı sanacaktır. Bilgisayardan gelen uyarılar devam ettikçe de bu hayali dünya devam edecektir. Sadece beyinden ibaret olduğunuzu anlamamız ise hiçbir zaman mümkün olmaz. Çünkü beynin içinde bir dünya oluşması için gerekli olan, gerçek bir dünyanın var olması değil, sadece birtakım uyarıların olmasıdır. Bu uyarıların yapay bir kaynaktan, örneğin bir kayıt cihazından ya da daha farklı bir algı kaynağından geliyor olması ise pekala mümkündür. Bu konuda yapılan deneyler ise bu gerçeği bir kere daha ortaya koymaktadır.

Nitekim bu konuda Amerika'da Cleveland Hastanesinden Dr. White, elektronik uzmanı arkadaşları ile birlikte, "Siborg"un yaşatılması işleminde büyük bir başarı sağlamıştı. Dr. White, bir maymunun beynini, izole ederek kafatasından ayrı bir yerde oksijen ve kan ile besleyebilmişti. Suni olarak yapılmış bir "Kalp Akciğer Makinesi"ne bağlı olan beyin, bu durumda beş saat yaşatılmıştı. **Bu izole edilmiş beyin bağlı bulunduğu Elektro Ensafelogram aygıtı, çevrede yapılan gürültülerin, bu beyin tarafından duyulduğunu ve buna karşı**

tepki gösterdiğini, E.E.G. kayıtlarında belirlemiştir.
(*Bilim ve Teknik, sayı:111, s.2*)

Görüldüğü gibi dışarıdan verilen yapay uyarılar yoluyla da pekala bir dış dünya algılamamız mümkündür. Beş duyunuz yardımıyla algılayacağınız semboller bunun için yeterli olmaktadır. Bu semboller dışında geriye dış dünya diye bir şey kalmaz.

Maddesel karşılıkları olmayan algıları gerçek sanarak yanılmamız çok kolaydır. Bu gerçeği rüyalarımızda sık sık yaşarız. Rüyada tamamen gerçek gibi duran olaylar yaşar, insanlar, nesnelere, ortamlar görürüz. Ama hepsi birer algıdan başka bir şey değildir. Rüya ile "gerçek dünya" arasında ise temel bir fark yoktur; her ikisi de zihinde yaşanır.

Algılayan Kim?

Buraya kadar anlattığımız gibi, içinde yaşadığımızı sandığımız ve "dış dünya" olarak bildiğimiz maddesel dünyanın aslında beynimizde oluştuğuna kuşku yoktur. Ama asıl önemli soru burada ortaya çıkar. Acaba bu algıları algılayan irade, beynin kendisi midir?

Beyni analiz ettiğimizde karşımıza, diğer canlı organlarda da bulunan protein ve yağ molekülleri çıkar. Bu moleküllerin özü ise bilindiği gibi aslında atomlardır. Yani beyin dediğimiz et parçasında, görüntüleri seyredecek, bilinci oluşturacak, kısacası "ben" dediğimiz şeyi yaratabilecek bir şey yoktur.

R.L. Gregory beynin içinde görüntünün algılanması ile ilgili insanların düştikleri bir yanılgıyı şöyle dile getirmektedir:

Gözlerin beyinde resimler oluşturduğunu söylemeye

yönelik bir eğilim söz konusudur, fakat bundan kaçınmak gerekir. Beyinde bir resim oluştuğu söylenirse bunu görmesi için içte bir göz daha olması gerekir -fakat bu gözün resmini görebilmek için bir göze daha ihtiyaç olacaktır,... ve bu da sonsuz bir göz ve resim olması anlamına gelir. Bu mümkün olamaz. (R.L.Gregory, Eye and Brain: The Psychology of Seeing, s.9)

Maddeden başka bir varlığı kabul etmeyen materyalistlerin içinden çıkamadıkları asıl nokta burasıdır: Gören, gördüğünü algılayan ve tepki veren "içteki göz" ki-me aittir? Karl Pribram da bilim ve felsefe dünyasında, algıyı hissedenin kim olduğu ile ilgili bu önemli arayışa dikkat çekmiştir:

Yunanlılardan beri, filozoflar "makinenin içindeki hayalet", "küçük insanın içindeki küçük insan", vb. üzerine düşünüp durmuşlardı. "Ben" -beyni kullanan varlık- nerededir? Asıl bilmeyi gerçekleştiren kim? Assisi'li Aziz Francis'in de söylemiş olduğu gibi: "Aradığımız şey bakanın ne olduğudur." (Karl Pribram, David Bohm, Marilyn Ferguson, Fritjof Capra, Holografik Evren I, s.37)

Şimdi şunu düşünün: Elinizdeki kitap, içinde oturduğunuz oda, kısaca önünüzdeki bütün görüntüler beyninizin içinde görülmektedir. Peki bu görüntüleri atomlar mı görüyor? Hem de kör, sağır, bilinçsiz atomlar... Cansız ve bilinçten yoksun atomlar nasıl hisseder, nasıl görürler? Neden atomların bir kısmı bu görme özelliğini kazanmış da, diğerleri kazanamamış?... Düşünmemiz, kavramamız, hatırlamamız, sevinmemiz, üzülmemiz, bütün bunlar bu atomların arasındaki kimyasal reaksiyonlardan mı ibaret? Hayır, tüm bunları yapan irade beyin olamaz.

Daha önceki bölümlerde "dış dünya" dediğimiz

algılar bütününe kendi bedenimizin de dahil olduğunu söylemiştik. Bu durumda beynimiz de bedenimizin bir parçası olduğuna göre, o da algılar bütününe bir parçasıdır. Beynin kendisi bir algı olduğuna göre de, diğer algıları algılayan irade o olamaz.

Bertrant Russel, *Rölativite'nin Alfabeti* isimli eserinde, "*Kuşku yok ki, madde genel olarak bir oluşlar grubu olarak yorumlanacaksa, bunu göze, optik sinire ve beyine de uygulamak gerekir.*" diyerek bu gerçeğe dikkat çekmektedir. (*Bertrand Russell, Rölativite'nin Alfabeti, s.160-161*)

Açıktır ki, gören, duyan, işiten ve hisseden varlık, madde ötesinde bir varlıktır. Çünkü madde düşünemez, hissedemez, mutlu olup, hüznlenemez. Salt bedenle bunları yapmak mümkün değildir. O halde bu varlık ne madde, ne de görüntü değildir ama "canlı"dır. Bu varlık vücut görüntümüzü kullanarak önündeki "ekranla" muhatap olur.

Rüya ile ilgili bir örnek konuyu daha iyi açıklayabilir. Rüya, -şimdiye kadar olan anlatımımıza uygun olarak beynimizin içinde seyrettiğimizi düşünelim. Rüya hayali bir bedenimiz olacaktır. Hayali bir kolumuz, hayali bir gövdemiz, hayali bir gözümüz ve de hayali bir beynimiz. Rüya sırasında bize "nerede görüyorsun?" gibi bir soru gelse vereceğimiz cevap "beynimde görüyorum" olacaktır. Beynimizin nerede ve nasıl bir şey olduğu sorulsa, hayali elimizle hayali bedenimizdeki, hayali kafatasımızı tutup "beynim bu kafatasının içindeki bir kilodan biraz daha ağır bir et parçasıdır" cevabını veririz.

Ama ortada gerçek bir beyin yoktur. Sadece hayali bir kafatası ve hayali bir beyin vardır. Rüyamızdaki gö-

rüntüyü gören irade ise, rüyadaki hayali beyin değil, ondan daha "ötede" olan bir varlıktır.

Rüyadaki ortamla gerçek hayat dediğimiz ortam arasında herhangi bir fiziksel fark olmadığını biliyoruz. Öyleyse, bize gerçek hayat dediğimiz ortamda, "nerede görüyorsun?" sorusu sorulduğunda da üstteki örnekteki gibi "beynimde" cevabını vermenin fazla bir anlamı yoktur. Her iki durumda da gören ve algılayan irade, bir et parçası niteliğindeki beyin değildir. Bu gerçeğin farkına varan Bergson, *Madde ve Bellek* isimli kitabında; **"dünyaya imgelerden yapılmıştır, bu imgeler ancak bizim bilincimizde vardır; beynin kendisi de bu imgelerden birisidir."** der. (*George Politzer, Felsefenin Başlangıç İlkeleri, s. 196*)

Şu halde beyin de dış dünyaya dahil olduğuna göre tüm bunları algılayan bir irade olması gerekir. **İşte bu varlık "ruh"tur.**

"Maddesel dünya" dediğimiz algılar bütünü, işte bu ruh tarafından seyredilen bir hayalden ibarettir. Nasıl rüyamızda sahip olduğumuz bedenimizin ve rüyamızda gördüğümüz maddesel dünyanın bir gerçekliği yoksa, içinde yaşadığımız evrenin ve sahip olduğumuz bedeninin de maddesel bir gerçekliği yoktur. İngiliz felsefeci David Hume bu gerçek üzerindeki düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

Çok samimi olarak, kendim dediğim şeye dahil olduğum zaman ben sıcak ya da soğuğa, ışık ya da gölgeye, aşk ya da nefrete, acı ya da lezzete dair özel bir algıya ya da başka bir şeye daima rastlarım. Ben bir algı olmaksızın herhangi bir zamanda kendimi asla yakalayamam ve asla algıdan başka bir şeyi gözleyemem. (Paul Davies, Tanrı ve Yeni Fizik, s.180-181)

Gerçek olan varlık, ruhtur. Madde ise, sadece ruhun gördüğü algılardan ibarettir. Bu satırları yazan ve okuyan akıllı varlıklar da, birer atom ve molekül yığını -ve bunların arasındaki kimyasal reaksiyonlar- değil, birer "ruh" tur.

Gerçek Mutlak Varlık

Tüm bu gerçekler, bizi çok önemli bir soruyla daha karşı karşıya getirir: Madem maddesel dünya olarak tanıdığımız şey gerçekte ruhumuzun gördüğü algılardan ibarettir, o halde bu algıların kaynağı nedir?

Bu soruya cevap verirken dikkat edilmesi gereken gerçek şudur; maddenin kendi başına bağımsız bir varlığı yoktur. Madde bir algı olduğuna göre, "yapay" bir şeydir. Yani bu algının bir başka güç tarafından yapılması, daha açık bir ifadeyle yaratılması gerekir. Hem de sürekli olarak. Eğer sürekli bir yaratma olmazsa, madde dediğimiz algılar da yok olur gider. Bu, bir televizyon ekranında görüntünün devam edebilmesi için, yayının da sürekli devam etmesi gibidir.

Peki kim bizim ruhumuza yıldızları, dünyayı, bitkileri, insanları, bedenimizi ve gördüğümüz diğer herşeyi sürekli olarak seyrettirmektedir?

Çok açıktır ki, içinde yaşadığımız tüm maddesel evreni, yani algılar bütününe yaratan ve sürekli yaratmaya devam eden üstün bir Yaratıcı vardır. Bu Yaratıcı, bu denli görkemli bir yaratılış sergilediğine göre de, sonsuz bir güç ve bilgi sahibidir.

Nitekim o Yaratıcı, bize Kendisini tanıtır. Yarattığı algılar evreni içinde bir de kitap yaratmıştır ve bu kitap yoluyla bize Kendisini, evreni ve bizim neden var olduğumuzu anlatır.

O Yaratıcı Allah, kitabının ismi ise Kuran'dır.

Göklerin ve yerin, yani evrenin sabit ve kararlı olmadığı, sadece Allah'ın yaratmasıyla varlık buldukları ve O, yaratmayı durdurduğunda yok olacakları bir ayette şöyle ifade edilir:

Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, kendisinden sonra artık kimse onları tutamaz. Doğrusu O, Halim'dir, bağışlayandır. (Fatır Suresi, 41)

Girişte de belirttiğimiz gibi, insanların çoğu, Allah'ın gücünü kavrayamadıklarından, O'nu göklerde bir yerde bulunan ve dünya işlerine müdahale etmeyen bir varlık olarak düşünürler. Bu mantığın temeli, evrenin bir maddeler bütünü olduğu, Allah'ın ise bu maddelerin "dışında" bir yerlerde bulunduğu şeklindedir.

Oysa, şimdiye dek incelediğimiz gibi, madde bir algıdan ibarettir. Gerçek mutlak varlık ise Allah'tır. **Yani var olan sadece Allah'tır, O'ndan başka herşey gölge varlıklardır.** Böyle olunca da, bazı insanların iddia ettiği gibi Allah'ın, madde topluluğunun "dışında" bir yerlerde olması gibi bir şey söz konusu olamaz. Çünkü zaten varlık anlamında madde diye bir şey yoktur. Allah "her yerde"dir ve her yeri kaplamaktadır. Bu gerçek Kuran'da şöyle açıklanır:

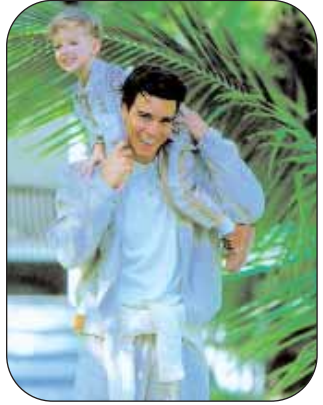
Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindeki ve arkalarındaki bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden

hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

Maddesel varlıklar birer algı olduklarına göre Allah'ı göremezler, ama Allah, kendi yarattığı maddeyi her şekliyle görür. Kuran'da "**Gözler O'nu idrak edemez; O ise bütün gözleri idrak eder**" (En'am Suresi, 103) denilerek bu gerçek haber verilmektedir.

Yani biz Allah'ın varlığını gözlerimizle algılayamayız ama Allah bizim içimizi, dışımızı, bakışlarımızı, düşüncelerimizi tam olarak kuşatmıştır. Bu nedenle Allah Kuran'da Kendisinin "**kulaklara ve gözlere malik olan**" (Yunus Suresi, 31) olduğunu söylemektedir. O'nun bilgisi dışında biz tek bir söz söyleyemeyiz, hatta tek bir nefes dahi alamayız.

"Dış dünya" sandığımız algıları seyrederken, yani hayatımızı sürerken de, bize en yakın olan varlık, herhangi bir algı değil, Allah'ın Kendisidir. Kuran'da yer alan "**Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız**" (Kaf Suresi, 16) ayetinin sırrı da bu gerçekte gizlidir. Bir insan kendi bedeninin "madde"den oluştuğunu zannettiğinde bu önemli gerçeği kavrayamaz. Çünkü örneğin "kendi" zannettiği yer beyniye, dışarısı olarak kabul ettiği yer kendisine 20-30 cm. gibi belirli bir uzaklıkta olur. Bu mantığa göre hiçbir şey kendisine şahdamarından daha yakın olamaz. Ama madde diye bir şeyin var olmadığını, herşeyin hayal olduğunu kavradığında, artık dışarısı, içerisi, uzak, yakın gibi kavramlar anlamsızlaşır. Allah kendisini çepeçevre ku-

Çocuğunu kucağında taşıyan, eşine sarılan, annesi ile sohbet eden bir insan bu kişilerin kendisine en yakın insanlar olduklarını zanneder. Oysa, insana bir dostundan, eşinden, çocuklarından, hatta kendisinden de daha yakın olan Allah'tır. Bir Kuran ayetinde bildirildiği gibi, Allah, insana "şah damarından daha yakın"dır. (Kaf Suresi, 16)

şatmıştır ve ona "sonsuz yakın"dır.

Allah insanlara "**sonsuz yakın**" olduğunu, "**kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım...**" (Bakara Suresi, 186) ayeti ile de bildirir. Bir başka ayette geçen, "**Muhakkak Rabbin insanları çepeçevre kuşatmıştır**" (İsra Suresi, 60) ifadesi de yine aynı gerçeği haber verir. Buna rağmen insan kendisine en yakın olan varlığın yine kendisi olduğunu sanarak yanılır.

Oysa Allah bize, kendimizden bile daha yakındır.

"Hele can boğaza gelip dayandığında, ki o sırada siz (sadece) bakıp-durursunuz, Biz ona sizden daha yakınız; ancak görmezsiniz." (Vakıa Suresi, 83-85) ayetiyle de insana en yakın varlığın Allah olduğu gerçeğine dikkat çekilmiştir. Gerçekten de ölüm döşeğindeki ya da hasta yatağındaki bir insan büyük bir yanılıyla, o an kendisine en yakın varlığın başucundaki doktoru veya ona sarılan annesi ya da elini tutan, kendisine dokunan bir yakını olduğunu düşünebilir. Ancak ayette de bildirildiği gibi, Allah o sırada kendisine hepsinden daha yakındır. Fakat insanlar gözleriyle görmedikleri için bu olağanüstü gerçekten habersiz yaşarlar.

Tüm bu anlatılanlardan çıkan ana sonuç; tek ve gerçek mutlak varlığın Allah olduğudur. Allah ilmiyle, bir gölge varlık olan insanı ve diğer herşeyi kuşatmıştır. Ayette de: **"Sizin ilahınız yalnızca Allah'tır ki, O'nun dışında ilah yoktur. O, ilim bakımından herşeyi kuşatmıştır."** (Taha Suresi, 98) denilerek bu gerçeğe işaret edilmektedir. Allah Kuran'da yer alan diğer bir ayette de insanları böyle bir gaflete karşı şöyle uyarmıştır:

Dikkatli olun; gerçekten onlar, Rablerine kavuşmaktan yana derin bir kuşku içindedirler. Dikkatli olun; gerçekten O, herşeyi sarıp-kuşatandır. (Fussilet Suresi, 54)

Öte yandan, bir gölge varlıktan başka bir şey olmayan insan, herşeyiyle Allah'a bağımlıdır, müstakil bir güç ve iradeye sahip olması da mümkün değildir. Nitekim **"Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz."** (İnsan Suresi, 30) ayetinde bu gerçek ifade edilmektedir. Yaşadığımız tüm olayların Allah'ın kontrolü altında gerçekleştiğini göste-

ren diğerk bir ayet de **"sizi de, yapmakta olduklarınızı da Allah yaratmıştır"** (Saffat Suresi, 96) ayetidir. Kur'an'da bu gerçek birçok yerde bildirilmekte ve **"... attığın zaman sen atmadın, ama Allah attı..."** (Enfal Suresi, 17) ayetiyle, hiçbir filin Allah'tan bağımsız olmadığı vurgulanmaktadır. İnsan gölge varlık olduğu için atma eylemini yapan kendisi olamaz. Ancak Allah bu gölge varlığa kendisinin attığı hissini vermektedir. Gerçekte ise tüm fiilleri gerçekleştiren Allah'tır. Bu durumda kişinin yaptığı işleri kendisine ait fiiller olarak kabul etmesi, yaptığı herşeyi kendisinin yaptığını zannetmesi, hatta kendisini müstakil gücü olan bir varlık sanması ve bu gücüne güvenmesi açıkça kendini aldatmasıdır. Çünkü görüldüğü gibi insan herşeyiyle Allah'ın kontrolü altında olan bir varlıktır.

Gerçek budur. Bir insan bunu kabullenmek istemeyebilir, kendisini Allah'tan bağımsız bir varlık sanmaya devam edebilir, ama bu hiçbir şeyi değıştirmez. Kur'an'da da bu gerçeğe şöyle işaret edilir:

Peki onlar, Allah'ın dininden başka bir din mi arıyorlar? Oysa göklerde ve yerde her ne varsa -istese de, istemese de- O'na teslim olmuştur ve O'na döndürölmektedirler. (Al-i İmran Suresi, 83)

Sahip Olduğunuz Her Şey Aslında Hayaldir...

Açıkça görüldüğü gibi, "dış dünya"nın maddesel bir gerçekliğe sahip olmadığı, Allah'ın sürekli ruhumuza gösterdiği görüntüler bütünü olduğu bilimsel ve mantıksal bir gerçektir. Ne var ki insanlar genelde "dış dünya" kavramının içine herşeyi dahil etmezler, ya da etmek istemezler.

Bu konuda biraz samimi ve cesur düşünecek

İnsan, bu anlatılanlar doğrultusunda biraz derin düşünürse, bu hayret verici, olağanüstü durumu kendisi de açıkça fark eder. Yani, dünyadaki bütün olayların bir hayalden ibaret olduğunu...

olursanız, evinizin, içindeki eşyalarınızın veya antikalarınızın, yazlığınızın, yeni aldığınız arabanızın, ofisinizin, mücevherlerinizin, bankadaki hesabınızın, gardrobunuzun, eşinizin, çocuklarınızın, iş arkadaşlarınızın ve sahip olduğunuz diğer şeylerin de size gösterilen bu "hayali dış dünya"ya dahil olduğu gerçeğini fark edersiniz. Etrafınızda gördüğünüz, duyduğunuz, kokladığınız kısacası beş duyunuzla algıladığınız herşey bu "hayali dünya"ya aittir; en sevdiğiniz sanatçının sesi, oturduğunuz iskemlenin sertliği, kokusu hoşunuza giden bir parfüm, sizi ısıtan güneş, renkleriyle göz alıcı bir çiçek, pencerenizin dışında uçan bir kuş, denizin üzerinde hızla ilerleyen sü-rat motoru, bol ürün veren bahçeniz, işinizde kullandığınız bilgisayar ya da dünyadaki en kaliteli teknolojiye sahip müzik setiniz...

Gerçek budur, çünkü dünya yalnızca insanı denemek için yaratılan bir görüntüler bütünüdür. İnsanlar kısa yaşamları boyunca aslında gerçekliği olmayan algılarla denirler. Bu algılar insanlara özellikle süslü ve çekici gösterilir. Bu gerçek, Kuran'da şöyle haber verilmektedir:

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah katında olındır. (Al-i İmran Suresi, 14)

İnsanların çoğu sahip oldukları ya da olmaya çalıştıkları malların, paraların, yığıldıkları altınların, gümüşlerin, dolarların, mücevherlerin, taşıdıkları hesap cüzdanlarının, kredi kartlarının, kullandıkları dolaplar dolusu kıyafetlerin, son model arabaların, kısacası her türlü zenginliğin büyüyle dinlerini bir kenara bırakır, ahireti unuttur ve yalnızca dünyaya yönelirler. "İşim var", "ideallerim var", "sorumluluklarım var", "vaktim kısıtlı", "yetiştirmem gereken işler var", "ileride yapacağım" diyerek, dünyanın "süslü ve çekici" yüzüne aldanarak namaz kılmaz, fakirlere yardım etmez, ahirette kazanç sağlayacakları ibadetlere yönelmezler. Aksine yalnızca dünyada kazanç sağlamaya çalışarak ömürlerini tüketirler. **"Onlar, dünya hayatından dışta olanı bilirler, ahiretten ise gafil olanlardır"** (Rum Suresi, 7) ayetinde işte tam bu yanlışlığı tarif edilir.

Kitabın bu bölümünde anlattığımız gerçek, yani her şeyin bir görüntü olduğu gerçeği ise, bütün bu hırsları ve bağılılıkları anlamsızlaştırması açısından çok önemlidir. Çünkü bu gerçeğin anlaşılması, insanların sahip

oldukları ve olmaya çalıştıkları herşeyin, hırsla edindikleri mülklerinin, varlıklarıyla övündükleri çocuklarının, kendilerine en yakın sandıkları eşlerinin, arkadaşlarının, en sevdikleri bedenlerinin, bir üstünlük olarak gördükleri mevkilerinin, okudukları okulların, geçirdikleri tatillerin birer hayalden ibaret olduğunu göstermektedir. Bu durumda bütün bunlar adına yapılan hırs, geçirilen zaman, harcanan çaba da boşunadır.

○ halde bazı insanlar sahip oldukları mal ve mülkleriyle, "yatlarıyla, helikopterleriyle, fabrikalarıyla, holdingleriyle, köşkleriyle, arazileriyle" sanki bunlar gerçekten varmışçasına övündükleri zaman küçük düşmektedirler. Yatlarında "kasılarak" dolaşan zenginler, arkadaşlarına arabalarıyla gösteriş yapanlar, zenginliklerini her fırsatta dile getirenler, mevkilerinin kendilerini herkesten üstün kıldığını zannedenler, kıyafetleriyle insanlara sükse yapmaya çalışanlar, tüm yaşamlarını bu tip hırslar ve yarışlar üzerine kuranlar, bunlarla gösteriş yaptıklarını sananlar, aslında gerçek olmayan birtakım hayaller ile gösteriş yaptıklarını anladıklarında ne duruma düşeceklerini düşünmelidirler.

Aslında bunların benzerlerini rüyalarında da sık sık görürler. Rüyalarında da evleri, çok süratli arabaları, son derece değerli mücevherleri, tomar tomar dolarları, yığın yığın altın ve gümüşleri vardır. Rüyalarında da yüksek bir mevkide bulunur, binlerce kişinin çalıştığı fabrikaları olur, pek çok insana hükmedebilecek güçleri olur, herkesin hayran kaldığı kıyafetler giyerler... Ancak nasıl rüyada sahip oldukları ile övmek onları komik duruma düşürürse, aynı şekilde bu dünyada muhatap oldukları görüntüyle övmek de buna eşdeğerdir. Rüyalarında

gördükleri de, bu dünyada muhatap oldukları da sonuçta zihinlerindeki birer görüntüden ibarettir. Ancak elbette ki bu gerçeği düşünmek gerekir. Ayetin de ifadeyle bu gerçeğin farkına varan kazanacaktır:

Gerçek şu ki size Rabbinizden basiretler gelmiştir. Kim basiretle-görürse kendi lehine, kim de kör olursa (görmek istemezse) kendi aleyhindedir... (En'am Suresi, 104)

Bunun gibi dünyada yaşadıkları olaylara gösterdikleri tepkiler de, gerçeği anladıklarında insanları utandıracaktır. Kendini kaybetmiş şekilde kavga edenler, bağırıp çağıranlar, dolandırıcılık yapanlar, rüşvet alanlar, sahtekarlık düzenleyenler, yalan söyleyenler, cimrilik yapanlar, insanların canını yakanlar, onları dövüp sövenler, gözü dönmüş saldırganlar, içleri makam mevki hırsı ile dolu olanlar, haset edenler, gösteriş yapmaya çalışanlar, kendilerini yüceltmek için uğraşanlar ve diğerleri, bunları bir hayal dünyasında yaptıklarını fark ettiklerinde rezil olacaklardır.

Bilinmelidir ki, "dünya" dediğimiz görüntüleri yaratan Allah olduğuna göre, bu dünyadaki tüm malın gerçek sahibi de yalnızca Allah'tır. Nitekim bu gerçek Kuran'da özellikle vurgulanır:

Göklerde ve yerde ne varsa tümü Allah'ındır. Allah, herşeyi kuşatandır. (Nisa Suresi, 126)

Gerçekte hayal olan hırslar uğruna dini bir kenara bırakmak ve bunun neticesinde sonsuz yaşamı kaybetmek ise, çok büyük bir akılsızlıktır. Dahası insana sonsuz kayıp getirir. Allah onların bu durumunu şöyle tarif eder:

...Onların onda (dünyada) bütün işledikleri boşa çıkmıştır ve yapmakta oldukları şeyler de geçersiz olmuştur. (Hud Suresi, 16)

Bir insanın sahip olduğunu sandığı herşeyi, evi, arabası, ailesi, işi ve tüm dostları beyninin içinde meydana gelen his ve görüntülerden ibarettir. Bu gerçeği kavrayan bir insan, herşeyin tek sahibinin, bu görüntüleri beyninde yaratan Allah olduğunu anlar. Dünya hayatına hırsla bağlı olan insanlar bu nedenle bu gerçekten çok büyük bir korku duyarlar.

Ayette de bildirildiği gibi, hem bütün hırsları, tutkuları boşa çıkmıştır hem de sahip olduklarını sandıkları şeyler bu gerçek karşısında ellerinden gitmiş, bir fayda sağlamamış ve geçersiz olmuştur.

Bu konuda şu nokta çok iyi anlaşılmalıdır: Karşı karşıya olduğumuz gerçek, "tüm bu sahip olduğunuz ve hırslını yaptığınız mallar, zenginlikler, çocuklar, eşler, arkadaşlar, makam-mevki ileride yok olacaktır, o yüzden bir anlamı yoktur" sonucunu ortaya çıkarmamaktadır. "Bu sahip olduklarınızın hiçbiri şu anda zaten yok, hepsi yal-

nızca bir hayalden ibaret, Allah'ın sizi denemek için gösterdiği birer görüntü" demektedir. Dikkat ederseniz ikisi arasında çok büyük bir fark vardır. Birincisinde kişi, geçici olsa dahi bunların var olduğu yanılgısına düşerek yine de bunlara sahip olma hırsına kapılabilir. Fakat ikincisinde yani herşeyin hayal olması gerçeğinde, kişi bile bile böyle bir şeye kalkıştığında, hem çok küçük düşer, hem de benzeri görülmemiş bir kayba uğrar.

İnsan bu gerçeği şu an kabul etmek istemese ve tüm sahip olduklarını var kabul ederek kendini aldatsa bile, sonuçta ölümünün ardından yeniden dirildiğinde, yani ahirette, herşey çok net ortaya çıkacaktır. O gün insanın **"görüş gücü keskinleşecek"** (Kaf Suresi, 22) ve herşeyi çok daha açık fark edecektir. Ama eğer dünyadaki yaşamını hayali amaçlar peşinde koşarak harcamışsa, orada hiç yaşamamış olmayı dileyecek, **"Keşke o (ölüm herşeyi) kesip bitirseydi. Malım bana hiçbir yarar sağlayamadı. Güç ve kudretim yok olup gitti"** (Hakka Suresi, 27-29) diyerek helak olacaktır.

Akıllı bir insana düşen ise, tüm kainatın bu en büyük gerçeğini, zaman varken burada kavramaya çalışmaktır. Aksi halde bütün ömrünü hayaller peşinde koşmaya harcaayıp sonunda büyük bir yıkıma uğrar. Allah, dünyada hayaller (ya da "seraplar") peşinde koşup kendisini yaratana unutan bu insanların son durumlarını şöyle bildirmektedir:

İnkâr edenler ise; onların amelleri dümdüz bir arazideki seraba benzer; susayan onu bir su sanır. Nihayet ona ulaştığında bir şey bulamaz ve yanında Allah'ı bulur. (Allah da) Onun hesabını tam olarak verir. Allah, hesabı çok seri görendir. (Nur Suresi, 39)

Neden Anlayamıyorlar?

Buraya kadar anlattığımız konu, yaşamınız boyunca size anlatılmış en büyük gerçeklerden biridir. Çünkü tüm maddesel dünyanın gerçekte bir "gölge varlık" olduğunu ispatlayan bu konu, Allah'ın varlığının ve yaratışının kavranmasının, O'nun yegane mutlak varlık olduğunun anlaşılabilmesinin anahtarıdır.

Bu konuyu anlayan insan, dünyanın, insanların çoğunun sandığı gibi bir yer olmadığını fark eder. Dünya, caddelerde amaçsızca dolaşanların, meyhanelerde kavga edenlerin, lüks kafelerde birbirlerine gösteriş yapanların, boş konuşmalarla ömürlerini tüketenlerin, mallarıyla övünenlerin, cimri ve bencil tutkularının esiri olanların, hayatlarını boş amaçlara adayanların sandığı gibi, gerçekte var olan, mutlak bir yer değildir. Sadece bir algılar bütünü, bir hayaldir. Saydığımız insanların hepsi de, konuları, mevkileri her ne olursa olsun, bu algıları zihinlerinin içinde seyreden birer gölge varlıktırlar, ama bunun bilincinde değildirler.

Burada anlatılanlar, tıpkı bir fizik kanunu veya bir kimya formülü kadar kesin gerçeklerdir. İnsanlar yeri geldiğinde en zor matematik problemlerini bile çözebilmekte, anlaşılması çok zor görülen pek çok konuyu kavrayabilmektedirler. Ama aynı kişilere maddenin beyinde oluşan bir görüntüden ibaret olduğu anlatıldığında, bunu bir türlü anlamaya yanaşmamaktadırlar. Bu, son derece "abartılı" bir anlayışsızlık durumudur. Çünkü burada anlatılan konunun kavranması, tıpkı bir insanın, "iki çarpı iki kaç eder", "kaç yaşındasın" gibi sorulara vereceği cevaplar kadar kolaydır. Ya da elindeki bardaktan su içen bir kişinin, "suyu neyle içiyorsun?" sorusuna vereceği cevap kadar kavranması kolaydır. Çünkü bunlar, bugün bilim tarafından kesin olarak ortaya konmuş gerçeklerdir.

Tıp alanında, örneğin gözün işleyişi hakkında,

*"Kalpleri vardır bununla
kavrayıp-anlamazlar, gözleri
vardır bununla görmezler, kulak-
ları vardır bununla işitmezler.
Bunlar hayvanlar gibidir, hatta
daha aşağılıktırlar. İşte bunlar
gafil olanlardır."
(Araf Suresi, 179)*

uzmanlaşmış bir profesöre sorsanız bizim burada anlattığımız teknik konuları tüm detaylarıyla size anlatabilir. Ama bu teknik bilgilerin sonucunda ortaya çıkan apaçık gerçeği kabullenemez; bir türlü "evet, görüntü benim beynimde oluşuyor, dışarıda ne olduğu hakkında kesin bir bilgiye sahip olmam mümkün değildir" diye itiraf edemez. Veya o insana gidip "Ay nerede?" diye sorsanız, başını göğe kaldırıp "Ay milyonlarca kilometre yukarıda" der. Ama asla "Ay aslında benim beynimin içinde" diyemez. Bunu anlamazlıktan gelir; çünkü bu gerçeği kabul etmek, sözle dile getirmek, karşısına çok önemli bir hakikati daha çıkarmaktadır: Herşey beyninde oluşan, kendisine seyrettirilen bir hayalden ibaret olduğuna göre, ona bu görüntüleri seyrettiren bir Yaratıcı vardır.

İşte senelerce eğitim gören, kendi alanında en uzman kişi olarak tanınan, belki kendisine pek çok konuda danışılan, zekasıyla övünen bir insanın dahi böylesine açık bir gerçeği kavrayamamasının ardında yatan neden budur. Bu konu, onlara dini çağrıştırmaktadır, Allah'ın varlığını, herşeyin üstündeki sonsuz kudretini, herşeyin tek sahibi olduğunu hatırlatmaktadır. Bu nedenle de Şeytan, insanlara bu konuyu düşünmeme telkini vermektedir. Kuran'da Sebe kavmi için yapılan **"Şeytan onlara yaptıklarını süslemiştir, böylece onları (doğru) yoldan alıkoymuştur; bundan dolayı onlar hidayet bulmuyorlar"** (Neml Suresi, 24) tarifinde belirtildiği gibi, insanları bu gerçekten Şeytan alıkoymaktadır.

Bu insanlar da Şeytan'ın bu telkinine uymakta ve karşılarındaki açık gerçeği göremeyerek küçük duruma düşmektedirler. Bu kişilerin durumu, "sinema perdesinde oynayan görüntülerin gerçekten var olduğunu iddia eden", hatta bu görüntülere müdahale etmeye çalışan bir kişinin durumu gibidir. Ya da televizyonda gördüğü bir yi-

yeceği gerçek zannederek uzanıp almaya çalışmaktan bir farkı yoktur. Açıktır ki, bu konudan kaçmaya çalışan insanların içinde buldukları durum son derece "ibret verici bir gaflet hali"dir. Gerçekte bu gaflet, Allah'ın inkarcılara vermiş olduğu akıl eksikliğinin bir sonucudur. Çünkü Kuran'da bildirildiğine göre, inkarcıların **"Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır."** (Araf Suresi, 179)

Ayette verilen bu haber, Kuran'ın bir mucizesidir. Pek çok konuda bilgi sahibi olan, teknik konuları kavrayabilen, ama maddenin mahiyeti ile ilgili apaçık bir gerçeği, her türlü anlatıma rağmen kavrayamayan insanların varlığına, Kuran'da dikkat çekilmiştir. Bu konudaki bir başka ayet ise şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlarıdır. (Bakara Suresi, 6-7)

Allah şu anda bu konuyu bazı insanların kavramasına izin vermemektedir. Ama bugün gerçeklerden kaçan insanlar bilmelidirler ki, birkaç sene içinde bu bilimsel gerçek tüm dünyayı saracaktır. İnsanlar bu konuyu, yani kendilerine seyrettirilen hayali bir dünyada yaşadıkları gerçeğini kesin olarak kavrayacaklardır. Allah, Kendi belirlediği vakitte insanların gözleri önündeki perdeyi kaldıracak ve insanlara en yakın varlığın Kendisi olduğunu, Kendi Zatı dışında herşeyin bir "hayal" olduğunu gösterecektir. İnsanlar maddenin ardındaki sır ile ilgili bu gerçeği ve Kuran'da bildirilen diğer gerçekleri, bütün açıklığı ile anlayacaklardır.

Sonuç

Buraya kadar anlattığımız konu, yaşamınız boyunca size anlatılmış en büyük gerçeklerden biridir. Bu noktanın daha ötesini, kendi samimi düşüncenizi kullanarak da bulabilirsiniz. Bunun için, dikkatinizi toplayarak konsantre olmanız, etrafınızdaki cisimleri nasıl gördüğünüz ve onlara nasıl dokunduğunuz hakkında düşünmeniz gerekir. Eğer dikkatlice düşünürseniz, gören, işiten, dokunan, düşünen ve şu anda bu kitabı okuyan akıllı varlığın, sadece bir ruh olduğunu ve sanki bir tür perde üzerinde "madde" denen algıları seyrettiğini hissedebilirsiniz. Bunu kavrayan insan, insanlığın büyük bölümünü aldatan maddi dünya boyutundan uzaklaşıp, gerçek varlık boyutuna girmiş olur.

Sözünü ettiğimiz gerçek, tarih boyunca bazı dindarlar ya da felsefeciler tarafından anlaşılmıştır. İmam Rabbani, Muhyiddin Arabi, Mevlana Cami gibi İslam alimleri bu gerçeği Kuran'ın işaretleriyle ve akıl yoluyla bulmuşlardır. George Berkeley gibi bazı Batılı felsefeciler de aynı gerçeği akıl yoluyla kavramışlardır. İmam Rabbani, tüm maddesel evrenin bir "hayal ve vehim (algı)" olduğunu ve tek mutlak varlığın da Allah olduğunu anlatırken Mektubat'ında şöyle yazmıştır:

Allah... yarattığı varlıkların vücutlarını yokluktan başka bir şey yapmadı... Tüm bunları, his ve vehim (algı) derecesinde yarattı... Alemin varlığı his ve vehim derecesinde olup, maddi derecede değildir... Gerçek manada dışarıda (dış dünyada) Yüce Zat'tan (Allah'tan) başkası yoktur. (İmam Rabbani, Hz. Mektupları, Cilt II, 357. Mektup, s. 163)

İmam Rabbani insanın muhatap olduğu tüm görüntü-

lerin birer hayalden ibaret olduğunu, "dışarıda" bir aslının bulunmadığını da açıkça ifade etmiştir:

O mevhum daire, hayalde resmedilir. O resmedildiği mertebede de görülür. Ama hayal gözü ile. Fakat dışarıda baş gözü ile görüldüğü sanılır. Ne var ki durum öyle değildir. Dışarıda onun ne ismi vardır ne de izi. Evet böyle bir durum yoktur ki orada, görülsün. Aynaya yansıyan bir kişinin yüzü dahi, bu şekil üzeredir. Zira onun dışarıda bir sabitliği yoktur. Elbette onun sabitliği ve görüntüsü: Her ikisi birden HAYALDEDİR. En iyi bilen Sübhan Allah'tır. (İmam Rabbani, Hz. Mektupları, Cilt II, 470. Mektup, s.1432)

Ancak bu gerçeği kavrayanların sayısı tarih boyunca hep sınırlı kalmıştır. İmam Rabbani gibi büyük alimler, bu gerçeğin kitlelere anlatılmasının sakıncalı olabileceğini, çoğu insanın bunu anlayamayacağını yazmışlardır. İçinde yaşadığımız çağda ise, söz konusu gerçek, bilimin ortaya koyduğu kanıtlarla açıklanır hale gelmiş bulunmaktadır. Evrenin bir gölge varlık olduğu gerçeği, dünya tarihinde ilk kez bu denli somut, açık ve anlaşılır bir biçimde izah edilmektedir.

Bu nedenle **21. yüzyıl**, insanların yaygın olarak İlahi gerçekleri kavrayacakları ve tek mutlak varlık olan Allah'a dalga dalga yönelecekleri **bir tarihsel dönüm noktası olacaktır**. 21. yüzyılda, 19. yüzyılın materyalist inançları tarihin çöplüğüne atılacak, Allah'ın varlığı ve yaratışı kavranacak, mekansızlık, zamansızlık gibi gerçekler anlaşılacak, insanlık asırlardır gözünün önüne çekilen perdelerden, aldatmacalardan ve batıl inanışlardan kurtulacaktır.

Bu kaçınılmaz gidişin hiçbir gölge varlık tarafından durdurulması da mümkün değildir...

ZAMANSIZLIK VE KADER GERÇEĞİ

Bu noktaya kadar anlattıklarımızla birlikte, gerçekte "üç boyutlu bir mekan"ın var olmadığı, bunun tamamen algılardan kaynaklanan bir ön yargı olduğu ve tüm yaşamın "mekansızlık" içinde sürdüğü kesinlik kazanmaktadır. Çünkü fiziksel bir dünyanın varlığına dair elde geçerli hiçbir kanıt yoktur. İçinde yaşadığımız evren, ışık ve gölge oyunundan oluşan bir görüntüler bütünüdür. Bunun aksini iddia etmek, akıl ve bilimsellikten uzak bir batıl inanç olacaktır.

Bu durum, konunun başında söz ettiğimiz materyalist felsefenin birinci varsayımını çürütür. Bu varsayım, maddenin mutlak ve sonsuz olduğu varsayımdır. Materyalist felsefenin ikinci varsayımı ise, zamanın mutlak ve sonsuz olduğu varsayımdır ki, bu da diğeri kadar batıl bir inanıştır.

Zaman Algısı

Zaman dediğimiz algı, aslında bir anı bir başka anla kıyaslama yöntemidir. Bunu bir örnekle açıklayabiliriz. Bir cisme vurduğumuzda bundan belirli bir ses çıkar. Aynı cisme beş dakika sonra vurduğumuzda yine bir ses çıkar. Kişi, birinci ses ile ikinci ses arasında bir süre olduğunu düşünür ve bu süreye "zaman" der. Oysa ikinci sesi duyduğu anda, birinci ses sadece zihnindeki bir hayalden ibarettir. Sadece hafızasında var olan bir bilgidir. Kişi, hafızasında olanı, yaşamakta olduğu anla kıyaslaya-

arak zaman algısını elde eder. Eğer bu kıyas olmasa, zaman algısı da olmayacaktır.

Aynı şekilde kişi, bir odaya kapısından girip sonra da odanın ortasındaki bir koltuğa oturan bir insanı gördüğünde, kıyas yapar. Gördüğü insan koltuğa oturduğu anda, onun kapıyı açması, odanın ortasına doğru yürümesi ile ilgili görüntüler, sadece beyinde yer alan bir bilgidir. Zaman algısı, koltuğa oturmakta olan insan ile bu bilgiler arasında kıyas yapılarak ortaya çıkar.

Kısacası **zaman, beyinde saklanan birtakım hayaller arasında kıyas yapılmasıyla var olmaktadır.** Eğer bir insanın hafızası olmasa, beyni bu tür yorumlar yapmaz ve dolayısıyla zaman algısı da oluşmaz. Bir insanın "ben otuz yaşındayım" demesinin nedeni, beyinde söz konusu otuz yıla ait bazı bilgilerin biriktirilmiş

Bir insanın geçmişi hafızasına verilen bilgilerden oluşur. Hafıza silindiğinde insanın geçmişi de silinir. Geleceği ise düşüncelerinden ibarettir. Bu düşünceler olmadığı anda ise insanın sadece yaşadığı "an" kalır.

olmasıdır. Eğer hafızası olmasa, ardında böyle bir zaman dilimi olduğunu düşünmeyecek, sadece yaşadığı tek bir "an" ile muhatap olacaktır ki bu nokta çok önemlidir.

Zamansızlığın Bilimsel Anlatımı

Bu konuda görüş belirten düşünür ve bilim adamlarından örnekler vererek konuyu daha iyi açıklamaya çalışalım. Nobel ödüllü ünlü genetik profesörü ve düşünür François Jacob, *Mümkünlerin Oyunu* adlı kitabında zamanın geriye akışı ile ilgili şunları anlatır:

*Tersinden gösterilen filmler, zamanın tersine doğru akacağı bir dünyanın neye benzeyeceğini tasarlamamıza imkan vermektedir. Sütün fincandaki kahveden ayrılacağı ve süt kabına ulaşmak için havaya fırlayacağı bir dünya; ışık demetlerinin bir kaynaktan fışkıracak yerde bir tuzağın (çekim merkezinin) içinde toplanmak üzere duvarlardan çıkacağı bir dünya; sayısız damlacıkların hayret verici işbirliğiyle suyun dışına doğru fırlatılan bir taşın bir insanın avucuna konmak için bir eğri boyunca zıplayacağı bir dünya. Ama zamanın tersine çevrildiği böyle bir dünyada, beynimizin süreçleri ve belleğimizin oluşması da aynı şekilde tersine çevrilmiş olacaktır. Geçmiş ve gelecek için de aynı şey olacaktır ve dünya tastamam bize görüldüğü gibi görünecektir. (François Jacob, *Mümkünlerin Oyunu*, s. 111)*

Beynimiz belirli bir sıralama yöntemine alıştığı için şu anda dünya üstte anlatıldığı gibi işlememekte ve zamanın hep ileri aktığını düşünmekteyiz. Oysa bu, beynimizin içinde verilen bir karardır ve dolayısıyla tamamen izafidir. Eğer hafızamızdaki bilgiler geriye doğru oynatılan filmlerdeki gibi dizilse, zamanın akışı da bizim için geriye

doğru oynatılan filmlerdeki gibi olacaktır. Böyle bir durumda, geçmiş geleceğe, geleceği de geçmiş olarak algılamaya başlar, hayatı şimdiki düzeninin tam tersi bir düzende yaşarız. Gerçekte ise zamanın nasıl aktığını, ya da akıp akmadığını asla bilemeyiz. **Bu da zamanın mutlak bir gerçek olmadığını, sadece bir algı biçimi olduğunu gösterir.**

Zamanın bir algı olduğu, 20. yüzyılın en büyük fizikçisi sayılan Einstein'ın ortaya koyduğu Genel Görecelik Kuramı ile de doğrulanmıştır. Lincoln Barnett, *Evren ve Einstein* adlı kitabında bu konuda şunları yazar:

Salt uzayla birlikte Einstein, sonsuz geçmişten sonsuz geleceğe akan şaşmaz ve değişmez bir evrensel zaman kavramını da bir yana bıraktı. Görecelik Kuramı'nı çevreleyen anlaşılmağın büyük bölümü, insanların zaman duygusunun da renk duygusu gibi bir algı biçimi olduğunu kabul etmek istemeyişinden doğuyor... Nasıl uzay maddi varlıkların olası bir sırası ise, zaman da olayların olası bir sırasıdır. Zamanın öznelliğini en iyi Einstein'ın sözleri açıklar: "Bireyin yaşantıları bize bir olaylar dizisi içinde düzenlenmiş görünür. Bu diziden hatırladığımız olaylar 'daha önce' ve 'daha sonra' ölçüsüne göre sıralanmış gibidir. Bu nedenle birey için bir ben-zamanı, ya da öznel zaman vardır. Bu zaman kendi içinde ölçülemez. Olaylarla sayılar arasında öyle bir ilgi kurabilirim ki, büyük bir sayı önceki bir olayla değil de, sonraki bir olayla ilgili olur. (Lincoln Barnett, Evren ve Einstein, s.52-53)

Einstein'ın bu sözlerinden, zamanın ileriye doğru aktığı fikrinin tamamen bir şartlanma olduğu anlaşılmaktadır.

Einstein, Barnett'in ifadeleriyle, "uzay ve zamanın da sezgi biçimleri olduğunu, renk, biçim ve büyüklük

kavramları gibi bunların da **bilinçten ayırlamayacağını göstermiş"tir.** (*Lincoln Barnett, Evren ve Einstein, s. 17*) Genel Görecelik Kuramı'na göre "zamanın da, onu ölçtüğümüz olaylar dizisinden ayrı, bağımsız bir varlığı yoktur." Zaman bir algıdan ibaret olduğuna göre de, tümüyle algılayana bağlı, yani göreceli bir kavramdır.

Zamanın akış hızı, onu ölçerken kullandığımız referanslara göre değişir. Çünkü insanın bedeninde zamanın akış hızını mutlak bir doğrulukla gösterecek doğal bir saat yoktur. Lincoln Barnett'in belirttiği gibi "*renği ayırt edecek bir göz yoksa, renk diye bir şey olmayacağı gibi, zamanı gösterecek bir olay olmadıkça bir an, bir saat ya da bir gün hiçbir şey değildir.*" (*Lincoln Barnett, Evren ve Einstein, s. 58*)

Zamanın göreceliği, rüyada çok açık bir biçimde yaşanır. Rüyada gördüklerimizi saatler sürmüş gibi hissetsek de, gerçekte herşey birkaç dakika hatta birkaç saniye sürmüştür.

Konuyu biraz daha açıklamak için bir örnek üzerinde düşünelim. Özel olarak dizayn edilmiş tek pencereleli bir odaya konup, burada belirli bir süre geçirdiğimizi düşünelim. Odada geçen zamanı görebileceğimiz bir de saat bulunsun. Aynı zamanda odanın penceresinden güneşin belirli aralıklarla doğup-battığını görelim. Aradan birkaç gün geçtikten sonra, o odada ne kadar kaldığımız sorulduğunda vereceğimiz cevap; hem zaman zaman saate bakarak edindiğimiz bilgi, hem de güneşin kaç kere doğup battığına bağlı olarak yaptığımız hesaptır. Örneğin, odada üç gün kaldığımızı hesaplarız. Ama eğer bizi bu odaya koyan kişi bize gelir de, "aslında sen bu odada iki gün kaldın" derse ve pencerede gördüğümüz güneşin aslında suni olarak oluşturulduğunu, odadaki saatin de

özellikle hızlı işletildiğini söylerse, bu durumda yaptığımız hesabın hiçbir anlamı kalmaz.

Bu örnek de göstermektedir ki, zamanın akış hızıyla ilgili bilgimiz, sadece algılayana göre değişen referanslara dayanmaktadır.

Aynı şekilde zamanın akış hızının, farklı şartlarda herkesçe farklı olarak algılanması da zamanın psikolojik bir algıdan ibaret olduğunu kanıtlar. Örneğin, bir arkadaşınızla buluşacağınız zaman onun 10 dakikalık bir gecikmesi size bitmek bilmeyen, çok uzun bir zaman gibi gelebilir. Ya da sabah okula veya işe gitmek üzere uyanan uykusuz bir insana uyuyacağı fazladan bir 10 dakika oldukça uzun gelebilir, hatta bu sayede uykusunun büyük bir kısmını aldığını düşünebilir. Bazı şartlarda ise

bunun tam tersi söz konusudur. Öğrencilik yıllarından hatırlayacağınız gibi -40 dakikalık- adeta bir asır süren bir dersin ardından 10 dakikalık bir teneffüs çok çabuk geçebilir.

Zamanın göreceliği, bilimsel yöntemle de ortaya konmuş somut bir gerçektir. **Einstein'ın Genel Görecelik Kuramı** göstermektedir ki zamanın hızı, bir cismin hızına ve çekim merkezine olan uzaklığına göre değişmektedir. Hız arttıkça zaman kısalmakta, sıkışmakta; daha ağır daha yavaş işleyerek sanki "durma" noktasına yaklaşmaktadır. Bunu Einstein'ın bir örneği ile açıklayalım.

Bu örneğe göre aynı yaştaki ikizlerden biri Dünya'da kalırken, diğeri ışık hızına yakın bir hızda uzay yolcuğuna çıkar. Uzaya çıkan kişi, geri döndüğünde ikiz kardeşini kendisinden çok daha yaşlı bulacaktır. Bunun nedeni uzayda seyahat eden kardeş

için zamanın daha yavaş akmasıdır. Aynı örnek hızı ışık hızının yüzde doksan dokuzuna yakın olan bir roketle uzayda yolculuk yapan bir baba ve dünyada kalan oğlu için de düşünülebilir; "eğer babanın yaşı 27, oğ-

lunun yaşı 3 ol-

Zaman, psikolojik bir algıdır. Farklı şartlar altında herkes için farklı olarak algılanabilir.

sa, 30 dünya senesi sonra baba dünyaya döndüğünde oğul 33 yaşında, baba ise 30 yaşında olacaktır." (Paul Strathern, *Einstein ve Görelilik Kuramı*, s. 57)

Zamanın izafi oluşu, saatlerin yavaşlaması veya hızlanmasından değil; tüm maddesel sistemin atom altı seviyesindeki parçacıklara kadar farklı hızlarda çalışmasından ileri gelir. Zamanın kıaldığı böyle bir ortamda insan vücudundaki kalp atışları, hücre bölünmesi, beyin faaliyetleri gibi işlemler daha ağır işlemektedir. Böylelikle kişi zamanın yavaşlamasını hiç fark etmeden günlük yaşamını sürdürür.

Rölativite Teorisi ile ortaya konan bu gerçekler daha sonra pek çok bilim adamı tarafından defalarca onaylanmıştır. Bu teori ile ilgili Isaac Asimov'un tespiti şöyledir:

Einstein'in Rölativite teorilerinin yayınlanmasının üzerinden 84 yıl geçmiştir. Bu süre içinde teoriler birçok kez testten geçmiştir ve her defasında Einstein haklı çıkmıştır. (Isaac Asimov, "Frontiers")

Kuran'da Zamanın İzafiyeti

Modern bilimin bu bulgularının bize gösterdiği sonuç, **zamanın materyalistlerin sandığı gibi mutlak bir gerçek değil, göreceli bir algı oluşudur.** İşin ilginç yanı ise, 20. yüzyıla dek bilimin farkında olmadığı bu gerçeğin, bundan 14 asır önce indirilmiş olan Kuran'da bildirilmesidir. Kuran ayetlerinde, zamanın izafi bir kavram olduğunu gösteren açıklamalar bulunur.

Modern bilim tarafından doğrulanan, zamanın psikolojik bir algı olduğu, yaşanan olaya, mekana ve şartlara göre farklı algılanabildiği gerçeğini pek çok Kuran ayetinde görmek mümkündür. Örneğin bir insanın bütün

hayatı, Kuran'da bildirildiğine göre çok kısa bir süredir:

Sizi çağıracağı gün, O'na övgüyle icabet edecek ve (dünyada) pek az bir süre kaldığınızı sanacaksınız. (İsra Suresi, 52)

Gündüzün bir saatinden başka sanki hiç ömür sürmemişler gibi onları bir arada toplayacağı gün, onlar birbirlerini tanımış olacaklar... (Yunus Suresi, 45)

Bazı ayetlerde ise insanlara zamanın sandıklarından da kısa bir sürede geçtiği şöyle bildirilir.

Dedi ki: Yıl sayısı olarak yeryüzünde ne kadar kaldınız?" Dediler ki: "Bir gün ya da bir günün birazı kadar kaldık, sayanlara sor." Dedi ki: "Yalnızca az (zaman) kaldınız, gerçekten bir bilseydiniz," (Müminun Suresi, 112-114)

Başka bazı ayetlerde de, zamanın farklı ortamlarda farklı bir akış hızıyla geçtiği bildirilir:

... Gerçekten, senin Rabbinin katında bir gün, sizin saymakta olduklarınızdan bin yıl gibidir. (Hac Suresi, 47)

Melekler ve Ruh (Cebrail), ona, süresi elli bin yıl olan bir günde çıkabilmektedir. (Mearic Suresi, 4)

Gökten yere her işi O evirip düzene koyar. Sonra (işler,) sizin saymakta olduğunuz bin yıl süreli bir günde yine O'na yükselir. (Secde Suresi, 5)

Bu ayetler, zamanın izafiyetinin çok açık birer ifadesidir. Bilim tarafından 20. yüzyılda ulaşılan bu sonucun bundan 1400 yıl önce Kuran'da bildirilmiş olması ise, elbette, Kuran'ın zamanı ve mekanı tümüyle sarıp kuşatan Allah'ın indirdiğinin bir delilidir.

Kuran'ın daha pek çok ayetinde kullanılan üslup

açıkça zamanın bir algı olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle de kıssalarda bu anlatımı görmek mümkündür. Örneğin Allah Kuran'da bahsedilen mümin bir topluluk olan Kehf ehlini üç yüzyılı aşkın bir süre derin bir uyku halinde tutmuştur. Daha sonra uyandırdığında ise bu kişiler zaman olarak çok az bir süre kaldıklarını düşünmüşler, ne kadar uyuduklarını tahmin edememişlerdir:

Böylelikle mağarada yıllar yılı onların kulaklarına vurduk (derin bir uyku verdik). Sonra iki gruptan hangisinin kaldıkları süreyi daha iyi hesap ettiğini belirtmek için onları uyandırdık. (Kehf Suresi, 11-12)

"Böylece, aralarında bir sorgulama yapsınlar diye onları dirilttik (uyandırdık). İçlerinden bir sözcü dedi ki: "Ne kadar kaldınız?" Dediler ki: "Bir gün veya günün bir (kaç saatlik) kısmı kadar kaldık." Dediler ki: "Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir..." (Kehf Suresi, 19)

Aşağıdaki ayette anlatılan durum da zamanın aslında psikolojik bir algı olduğunun önemli bir delilidir.

Ya da altı üstüne gelmiş, ıssız duran bir şehre uğrayan gibisini (görmedin mi?) Demişti ki: "Allah, burasını ölümünden sonra nasıl diriltecekmiş?" Bunun üzerine Allah, onu yüz yıl ölü bıraktı, sonra onu diriltti. (Ve ona) Dedi ki: "Ne kadar kaldın?" O: "Bir gün veya bir günden az kaldım" dedi. (Allah ona:) "Hayır, yüz yıl kaldın, böyleyken yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış; eşeğine de bir bak; (bunu yapmamız) seni insanlara ibret-belgesi kılmamız içindir. Kemiklere de bir bak nasıl bir araya getiriyoruz, sonra da onlara et giydiriyoruz?" dedi. O, kendisine (bunlar)

apaçık belli olduktan sonra dedi ki: "(Artık şimdi) Biliyorum ki gerçekten Allah, herşeye güç yetirendir. (Bakara Suresi, 259)

Görüldüğü gibi bu ayet zamanı yaratan Allah'ın zamandan münezzehe olduğunu açıkça vurgulamaktadır. İnsan ise Allah'ın kendisi için takdir ettiği zamana bağımlıdır. Ayette görüldüğü gibi insan ne kadar uykuda kaldığını dahi bilmekten acizdir. Böyle bir durumda (materyalistlerin çarpık mantığında olduğu gibi) zamanın mutlak olduğunu iddia etmek, son derece akıl dışı olacaktır.

Kader

Zamanın izafi oluşu, bize çok önemli bir gerçeği göstermektedir: Bu izafiyet o kadar değişkendir ki, bizim için milyarlarca yıl süren bir zaman dilimi, bir başka boyutta sadece tek bir saniye bile sürebilir. Hatta, evrenin başından sonuna kadar geçen çok büyük bir zaman dilimi, bir başka boyutta, bir saniye bile değil, ancak bir "an" sürüyor olabilir.

İşte çoğu insanın tam olarak anlayamadığı, materyalistlerin ise anlayamayarak tümünden reddettikleri kader gerçeğinin özü buradadır. Kader, Allah'ın geçmiş ve gelecek tüm olayları bilmesidir. İnsanların önemli bir bölümü ise, Allah'ın henüz yaşanmamış olayları önceden nasıl bildiğini sorarlar ve kaderin gerçekliğini anlayamazlar. Oysa "yaşanmamış olaylar", bizim için yaşanmamış olaylardır. Allah ise zamana ve mekana bağlı değildir, zaten bunları yaratan Kendisidir. Bu nedenle Allah için geçmiş, gelecek ve şu an hepsi birdir ve hepsi olup, bitmiştir.

Lincoln Barnett, Genel Görecelik Kuramı'nın bu gerçeğe nasıl işaret ettiğinden, *Evren ve Einstein* isimli

kitabında bahsetmektedir. Barnett'e göre, varlıkları bütün anlamında ancak "bütün yüceliğiyle kozmik bir zihin" kavrayabilir. Barnett'in "kozmetik zihin" dediği İrade, tüm evrene hakim olan Allah'ın ilmi ve aklıdır. Bizim bir cetvelin başını, ortasını, sonunu ve aralarındaki tüm birimleri bir bütün olarak tek bir anda kolayca görebilmemiz gibi, Allah da bizim bağlı olduğumuz zamanı başından sonuna kadar tek bir an olarak bilir. İnsanlar ise sadece zamanı gelince bu olayları yaşayıp, Allah'ın onlar için yarattığı kadere tanık olurlar.

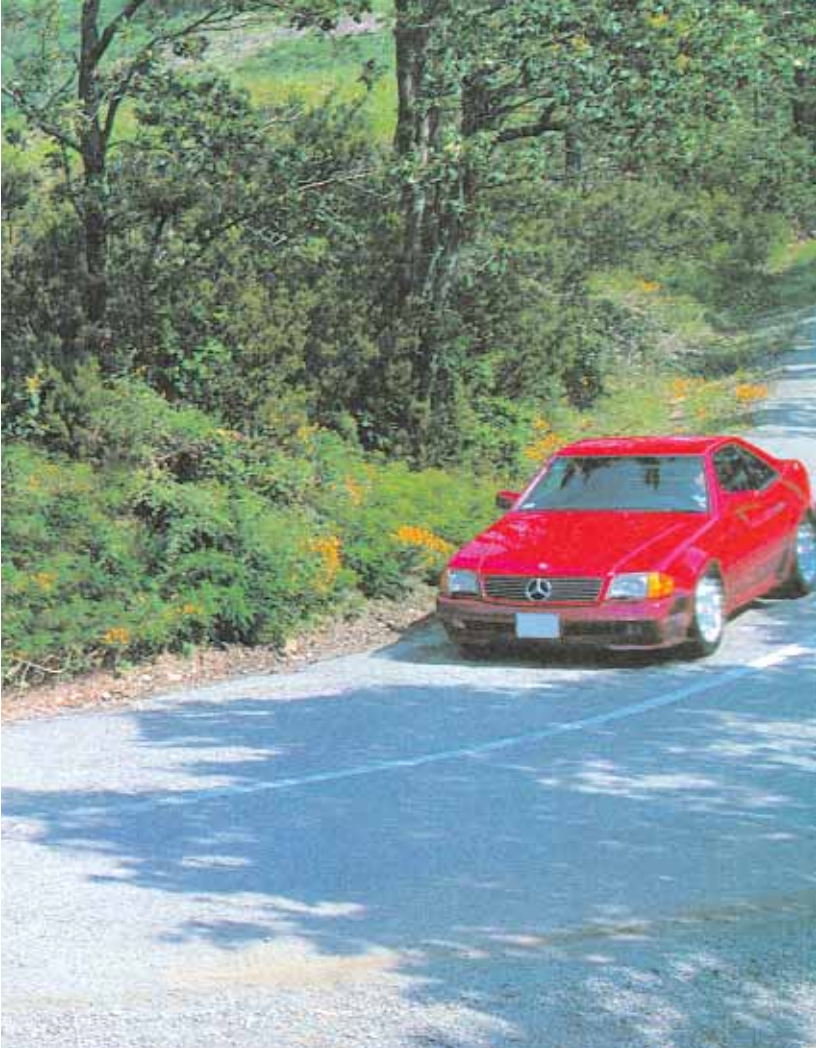
Bu arada toplumda yaygın olan çarpık kader anlayışının sığınağına da dikkat etmek gerekir. Bu çarpık kader anlayışında, Allah'ın insanlara bir "alın yazısı" belirlediği, ama onların kimi zaman bunu değiştirdikleri gibi batıl bir inanış vardır. Örneğin ölümden dönen bir hasta için "kaderini yendi" gibi cahilce ifadeler kullanılır. Oysa kimse kaderini değiştiremez. Ölümden dönen kişi, kaderinde ölümden dönmesi yazılı olduğu için ölmemiştir. "Kaderimi yendim" diyerek kendilerini aldatanların bu cümleyi söylemeleri ve o psikolojiye girmeleri de, yine kaderlerindedir. Nitekim ayette "**... Ömür sürene, ömür verilmesi ve onun ömründen kısaltılması da mutlaka bir kitapta (yazılı)dır. Gerçekten bu, Allah'a göre kolaydır.**" (Fâtır Suresi, 11) denilerek bunların hepsinin kaderde olduğu gerçeğine dikkat çekilmektedir. Çünkü kader Allah'ın ilmidir ve tüm zamanı aynı anda bilen ve tüm zamana ve mekana hakim olan Allah için, herşey kaderde yazılmış ve bitmiştir.

Allah için zamanın tek olduğunu Kuran'da kullanılan üsluptan da anlarız; bizim için gelecek zamanda olacak bazı olaylar, Kuran'da çoktan olup bitmiş bir olay gibi

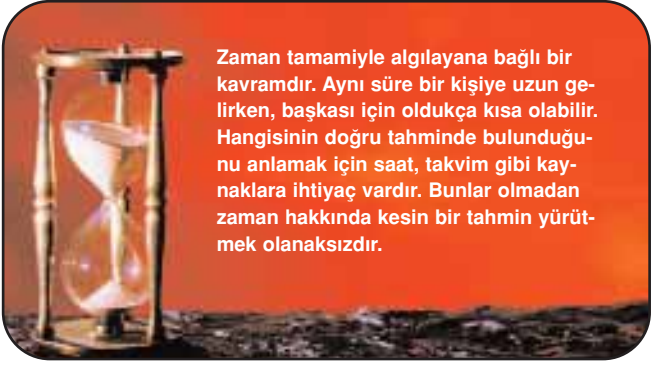
**ALLAH BİZİM GEÇMİŞİMİZİ VE GELECEĞİMİZİ
TEK BİR AN OLARAK BİLİR VE GÖRÜR**

Bu resimdeki insanlar arabayı görmedikleri gibi arabadakiler de yoldaki bu insanları görmemektedirler. Her ikisi de birbirlerinden "şu an" için habersizdir. Ancak bu resme uzaktan, farklı bir yerden bakan bir insan, her iki tarafı da kolaylıkla ve tüm detaylarıyla aynı anda görebilmektedir. İnsanın hayatı için de aynı durum söz konusudur.

Bizim için geçmiş ve gelecek vardır ve biz zamana bağılı olduğumuz için geleceğimizi ancak zaman geçince görebiliriz. Ancak Allah zamandan ve mekandan münezzehtir olduğu için bizim geçmişimizi, geleceğimizi ve içinde bulunduğumuz anı, tek bir anda, tüm canlılığı ve netliği ile görmektedir. Örneğin bir an sonra, yoldaki insanları gören şoförün ani bir frenle duruşu da Allah katında önceden bilinmekte ve görülmektedir.

Zaman tamamiyle algılayana bağlı bir kavramdır. Aynı süre bir kişiye uzun gelirken, başkası için oldukça kısa olabilir. Hangisinin doğru tahminde bulunduğunu anlamak için saat, takvim gibi kaynaklara ihtiyaç vardır. Bunlar olmadan zaman hakkında kesin bir tahmin yürütmek olanaksızdır.

anlatılır. Örneğin, ahirette insanların Allah'a verecekleri hesabın belirtildiği ayetler, bunu çoktan olup bitmiş bir olay gibi anlatmaktadır:

Sur'a üfürüldü; böylece Allah'ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde olanlar çarpılıp-yıkılıverdi. Sonra bir daha ona üfürüldü, artık onlar ayağa kalkmış durumda gözetliyorlar. Yer, Rabbinin nuruyla parıladı; kitap kondu; peygamberler ve şahidler getirildi ve aralarında hak ile hüküm verildi... İnkâr edenler, cehenneme bölük bölük sevkedildiler... Korkup-sakınanlar da, cennete bölük bölük sevkedildiler. (Zümer Suresi, 68-73)

Bu konudaki diğer örnekler ise şöyledir:

(Artık) Her bir nefis yanında bir sürücü ve bir şahid ile gelmiştir. (Kaf Suresi, 21)

Gök yarılıp-çatlamıştır; artık o gün, 'sarkmış-za'fa uğramıştır.' (Hakka Suresi, 16)

Ve sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ödüllendirmiştir. Orada tahtlar üzerinde yaslanıp-dayanmışlardır. Orada ne (yakıcı) bir güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler. (İnsan Suresi, 12-13)

Görebilenler için cehennem de sergilenmiştir.

(Naziat Suresi, 36)

**Artık bugün, iman edenler, kafir olanlara gülme-
mektedirler.** (Mutaffifin Suresi, 34)

**Suçlu-günahkarlar ateşi görmüşlerdir, artık içi-
ne kendilerinin gireceklerini de anlamışlardır;
ancak ondan bir kaçış yolu bulamamışlardır.**

(Kehf Suresi, 53)

Görüldüğü gibi, bizim için ölümümüzden sonra yaşa-
nacak olan bu olaylar, Kuran'da yaşanmış ve bitmiş olay-
lar olarak anlatılmaktadır. Çünkü Allah, bizim bağlı oldu-
ğumuz izafi zaman boyutuna bağlı değildir. Allah tüm
olayları zamansızlıkta dilemiş, insanlar bunları yapmış ve
tüm bu olaylar yaşanmış ve sonuçlanmıştır. Küçük bü-
yük her türlü olayın, Allah'ın bilgisi dahilinde gerçekleş-
tiği ve bir kitapta kayıtlı olduğu gerçeği ise aşağıdaki
ayette haber verilir:

**Senin içinde olduğun herhangi bir durum, onun
hakkında Kuran'dan okuduğun herhangi bir şey
ve sizin işlediğiniz herhangi bir iş yoktur ki, ona
(iyice) daldığınızda, biz sizin üzerinizde şahidler
durmuş olmayalım. Yerde ve gökte zerre ağırlı-
ğınca hiçbir şey Rabbinden uzakta (saklı) kal-
maz. Bunun daha küçüğü de, daha büyüğü de
yoktur ki, apaçık bir kitapta (kayıtlı) olmasın.
(Yunus Suresi, 61)**

İnananların Kazancı

Maddenin gerçeği ile zamansızlık ve mekansızlık ko-
nularını ele aldığımız bu bölümde anlatılanlar, aslında
son derece açık gerçeklerdir. Daha önce de ifade

edildiği gibi bunlar kesinlikle bir felsefe ya da bir düşünce biçimi değil, **reddedilmesi mümkün olmayan bilimsel sonuçlardır**. Teknik bir gerçek olmasının dışında, akla dayalı ve mantıksal deliller de bu konuda başka alternatife imkan tanımamaktadır: Evren, onu meydana getiren maddeler ve içindeki insanlarla ve zamanla birlikte bir görüntü varlıktır. Yani bir algılar bütünüdür.

Materyalistler bu gerçeği anlamakta zorluk çekerler. Materyalistlerin bu konuyu anlayamamalarının asıl nedeni ise, anladıklarında karşı karşıya kalacakları gerçekten bilinçaltılarında büyük bir korku duymalarıdır. Lincoln Barnett, bu konunun sadece "sezilmesinin" bile materyalist bilim adamlarını korku ve endişeye sürüklediğini şöyle belirtiyor:

Filozoflar tüm nesnel gerçekleri algıların bir gölge dünyası haline getirirken, bilim adamları insan duyularının sınırlarını korku ve endişe ile sezdiler. (Lincoln Barnett, Evren ve Einstein, s. 17-18)

Maddenin ve zamanın bir algı olduğu gerçeği, materyalistleri korkuturken, inananlar için tam aksi gerçekleşir. Allah'a iman eden insanlar maddenin ardındaki sırrı kavradıklarında büyük bir sevinç duyarlar. Çünkü bu gerçek her türlü konunun anahtarıdır. Bu kilit açıldığında tüm sırlar açığa çıkar. Kişi normalde belki anlamakta zorluk çektiği pek çok konuyu bu sayede rahatlıkla anlar hale gelir.

Daha önce de ifade edildiği gibi ölüm, cennet, cehennem, ahiret, boyut değiştirme, sonsuzluk gibi konular böylece anlaşılmış ve "Allah nerede?", "Allah'tan önce ne vardı?", "Allah'ı kim yarattı?", "Kabir hayatı ne kadar sürecek?", "Cennet ve cehennem nerede?", "Cennet

ve cehennem şu an var mı?" gibi önemli sorular da kolayca yanıtlanmış olur. Ve Allah'ın tüm bir evreni nasıl bir sistemle yoktan var ettiği kavranır. Hatta öyle ki bu sır sayesinde "ne zaman" ve "nerede" gibi sorular da anlamsız hale gelir. Çünkü ortada ne zaman, ne de mekan kalır. Mekansızlık kavrandığı takdirde cennet, cehennem, dünya hepsinin aslında aynı yerde olduğu da anlaşılır. Zamansızlık kavrandığı takdirde ise herşeyin tek bir anda olduğu fark edilir; hiçbir şey için beklenmez, zaman geçmez, herşey zaten olup, bitmiştir. Yani sonsuzluk aslında başlamış durumdadır.

Bu sırrın kavranmasıyla birlikte, dünya inanan insan için cennete benzemeye başlar. İnsanı sıkan her tür maddesel endişe, kuruntu ve korku kaybolur. İnsan, tüm evrenin tek bir Hakimi olduğunu, O'nun tüm maddesel dünyayı dilediği gibi yarattığını ve yapması gereken tek şeyin O'na yönelmek olduğunu kavrar. Artık o, **"her türlü bağımlılıktan özgürlüğe kavuşturulmuş olarak"** (Al-i İmran Suresi, 35) Allah'a teslim olmuştur. Bu sırrı kavramak, dünyanın en büyük kazancıdır.

SONSUZLUK BAŞLAMIS DURUMDA

Allah'ın Sonsuz Hafızası ve İnsanın Sınırlı Hafızası

Kitap boyunca anlatıldığı gibi biz 5 duyumuzla hissederek ve yaşarız. Beş duyumuzun izin verdiği şeyleri algılar, bunun dışına hiçbir zaman çıkamayız. İçinde yaşadığımız zamanı ve mekanı da böyle algılarız. Beynimiz 5 duyuyla bir varlığı tespit edemiyorsa, o varlık için "yok oldu" deriz. Buna bağılı olarak hafızamız hangi olayı ya da görüntüyü veya algıyı muhafaza ederse o bizim için vardır yani diridir, neyi de unutursa artık o bizim için yoktur. Diğer bir deyişle hafızamızda olmayan varlıklar ve olaylar bizim için ölmüştür, geçmiştir, yok olmuştur.

Fakat bu, yalnızca insanlar için geçerli bir durumdur; çünkü yalnızca insanların hafızası sınırlıdır. Allah'ın hafızası ise herşeyin üstündedir, sınırsız ve sonsuzdur. Ancak burada şunu da belirtmek gerekir: "Allah'ın hafızası" kavramının kullanılması yalnızca konuyu açıklayabilmek amaçlıdır, yoksa iki hafıza arasında herhangi bir kıyas ya da benzetme yapılması asla mümkün değildir. Allah, herşeyi yoktan var eden ve herşeyi en ince ayrıntısına kadar bilendir.

Allah Kuran'da Kendisini bazı sıfatlarıyla tanıtmıştır. Bunlardan birisi de **Hafız** yani "yapılan bütün işleri ayrıntılarıyla tutan, koruyan" sıfatıdır ve bu kelimenin ardında çok önemli sırlar gizlidir.

"Levh-i Mahfuz"

Allah katında herşey yalnızca tek bir anda olup bitmiştir. İşte dünya var olduğundan beri gerçekleşen olaylar da bu tek bir ana sığmaktadır. Ve bu ana dair tüm bilgiler, Allah katında bir "Kitap"ta saklanmaktadır. Kuran'da, Levh-i Mahfuz olarak isimlendirilen "Ana Kitap"ta herşeyin bilgisinin bulunduğu belirtilmektedir:

Şüphesiz o, Bizim katımızda olan Ana Kitap'tadır; çok yücedir, hüküm ve hikmet doludur. (Zuhruf Suresi, 4)

...Kitabın anası O'nun katındadır. (Rad Suresi, 39)

...Katımızda (bütün bunları) saklayıp-koruyan bir kitap vardır. (Kaf Suresi, 4)

Gökte ve yerde gizli olan hiçbir şey yoktur ki, apaçık olan bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da) olmasın. (Neml Suresi, 75)

(Önlerine) Kitap konulmuştur; artık suçlu-günahkarların, onda olanlardan dolayı dehşetle-korkuya kapıldıklarını görürsün. Derler ki: "Eyvahlar bize, bu kitaba ne oluyor ki, küçük büyük bırakmayıp herşeyi sayıp-döküyor?" Yapıp-ettiklerini (önlerinde) hazır bulmuşlardır. Rabbin hiç kimseye zulmetmez. (Kehf Suresi, 49)

Allah başka ayetlerinde de dünyada insanların yaşadıkları tüm olayların, içlerinden geçen tüm düşüncelerin, başlarına gelen herşeyin bu kitapta olduğu gerçeğini şöyle haber verir:

Yeryüzünde olan ve sizin nefislerinizde meydana gelen herhangi bir musibet yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (yazılı) olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre pek kolaydır. (Hâdid Suresi, 22)

İşte kainat yaratıldığından beri var olan canlı cansız herşey, gerçekleşen her olayı Allah yaratmaktadır ve Allah herşeyi bilmektedir, yani tüm bunlar "Allah'ın hafızası"ndadır. Levh-i Mahfuz da Allah'ın Hafız sıfatının bir tecellisidir.

Bu durumda karşımıza çok önemli bir gerçek çıkmaktadır: Allah'ın hafızası sonsuzdur, o halde onda var olan hiçbir şey yok olmaz. Diğer bir deyişle Allah'ın yarattığı hiçbir canlı ölüp kaybolmaz, hiçbir çiçek solup yok olmaz, hiçbir içecek bitmez, hiçbir süre geçmez, hiçbir yiyecek tükenmez... Allah her an yaratmaktadır ve herşey ezelde yaratılmış ve "sonsuzluğa kilitlenmiş"tir.

Peki "sonsuzluğa kilitlenmek" ne demektir?

Bunu şöyle de açıklayabiliriz: Her varlığın ve olayın yaratıldığı anda aslında onun için sonsuzluk da başlamıştır. Örneğin bir çiçek yaratıldığında aslında bir daha yok olmamak üzere yaratılmıştır. Bu varlığın ya da nesnenin insanın görüntüsünden çıkması, insanın hafızasından silinmesi onun yok olması, ölmesi anlamına gelmez. Önemli olan Allah'ın hafızasındaki, Allah'ın katındaki halidir. Ve Allah'ın hafızasında bu canlının varoluşu da, yaşamı boyunca geçirdiği anlar da, ölümü de mevcuttur.

Allah, varlık verdiği herşeyi sonsuz olarak yaratmıştır. Var olan şeyler için artık sonsuz yaşam başlamıştır. Fakat bunu iyi anlayabilmek için tek tek varlıklar ve olaylar üzerinde düşünmekte yarar vardır. Ancak bu örneklerle geçmeden önce bir konuya daha değinmek gerekir: Burada anlatılanlar, kuşkusuz bir insanın yaşamında karşılaşılabileceği en büyük ilimlerden biridir. Sonsuzluk kavramıyla ilgili bu gerçekleri çoğu insan ilk kez duyuyor, ilk kez düşünüyor olabilir. Önemli olan şudur; Allah Ku-

Bu binaların yokoluşlarının her anı Allah katında kayıtlıdır.

ran'da yalnızca **"içten Allah'a yönelen"** (Kaf Suresi,8) kimselerin öğüt alabileceğine dikkat çekmektedir. Yani samimi kalple Allah'tan yardım dileyen, O'nun sonsuz kudretini takdir etmeye çalışan, Rabbimizin büyüklüğünü kavramak için çaba gösteren insanlar burada anlatılan gerçeklerden de öğüt alacak ve bu gerçekleri kavramaya başlayacaklardır.

Sonsuzluk İçinde İnsanlar

Allah'ın **Halık** ismi "Herşeyin varlığını ve varlığı boyunca görüp geçireceği halleri, hadiseleri tayin ve tespit eden, ve ona göre yaratan, yokluktan var eden" anlamındadır. Allah, Halık sıfatıyla insanları daha ilk başta anne karnında yarattığı andan itibaren onlar için sonsuzluk da başlamıştır. İnsan anne karnında geçirdiği gelişim evrelerini elbetteki hatırlamaz ancak bunun her karesi Allah katında mevcuttur ve kesinlikle kaybolmaz. Aynı şekilde insanın ilk bebeklik ve büyüme evreleri de insanın kendi hafızasından silinir. İnsan, Allah göstermediği sürece,

artık bu kareleri göremez, bazılarını da sadece hatıra olarak bilir. Yaşadığı an içinde gördüğü şeyler ise, yalnızca kendisine hissettirilen algılardır. Fakat Allah'ın sonsuz hafızasında herşey olduğu gibi durmaktadır. İnsanların yaşadıkları olaylar, başlarından geçen hadiseler ve hayatlarındaki her türlü detayı Allah yaratmıştır ve hiçbiri yok olmaz. **"... Bu, Allah'ın göklerde ve yerde ne varsa tümünü bildiğini ve Allah'ın gerçekten herşeyi bilen olduğunu bilmeniz içindir."** (Maide Suresi, 97) ayetinde bildirildiği gibi, en küçük ayrıntıya kadar herşey Allah katında muhafaza edilir.

Örneğin Hz. Adem'i düşünecek olursak; Adem Peygamberin dünyaya gönderilmeden önce cennette yaratılmasına, orada imtihan edilmesine ait tüm detaylar Allah katındaki Ana Kitap'ta durmaktadır. Allah'ın Adem'i henüz balçıktan yarattığı hali de, meleklerin Hz. Adem'e secde etmeleri de, onun cennetten çıkarılışı da, dünyaya gönderildiği an da, dünyada başından geçen olaylar da tüm ayrıntılarıyla şu an canlı olarak durmaktadır. Hiçbiri yok olmuş değildir, en küçük detayına kadar herşey şu an Allah katında canlı olarak mevcuttur.

Bir başka örnek olarak, çok sevdiği kedisi öldüğü için üzülen bir insan düşünün. Aslında o insanın kedisinin ölüm anındaki hali Allah katında sonsuza kadar var olduğu gibi, o kedinin yavru halindeki en sevimli görüntüsü de, doğumundan o ana kadar geçen bütün halleri de Allah katında canlı olarak mevcuttur. Ayrıca kedinin sahibinin işteyken veya yanında değilken göremediği halleri de Allah katında canlı olarak saklanmaktadır. Dolayısıyla hiçbir varlık ölerken yok olmaz. Hepsi Allah katında her halleriyle canlı olarak sonsuza kadar dururlar.

Aynı şekilde Hz. Süleyman'ın Kuran'da geçen, atının ayağını okşama anı sonsuza kadar Allah katında durmaktadır. Daha sonra atların perde arkasında kayboluşu, ardından Hz. Süleyman'ın Sebe Melikesi'ne mektup göndermesi, mektubun Melike ve yanındaki askerler tarafından okunduğu an, Melike'nin Hz. Süleyman'ın sarayına gelişi ve sarayın zeminini "derin bir su" sanışı, ve o esnada **"Ben Süleyman'la birlikte alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum"** (Neml Suresi, 44) şeklindeki konuşması, şu an halen vardır ve sonsuza kadar da var olacaktır.

Bu örnekler üzerinde biraz daha derinlemesine düşünelim ve daha da detaylara inelim. Hz. Nuh döneminde bir adamın gömleğinin söküldüğünü ve daha sonra bunu bir terzinin diktiğini farz edelim. İşte o adamın gömleği, bu gömleğin ilk yapıldığı tezgah, daha sonra gömleğin sökülmeden önceki hali ve tekrar dikildikten sonraki hali, ve hatta o gömleği diken terzinin gömleği dikmek için iğneyi kullandığı her saniye, daha sonra bu gömleğin tamamen kullanılmaz hale gelişi, kısacası gömleğin varlık alemine geldiği andan itibaren geçirdiği her aşama, her saniye, her an Allah katında muhafaza edilmektedir. O gömlek şu an hala tezgahta dokunmaktadır, o gömlek şu an hala dikilmektedir ve o gömlek şu an hala Hz. Nuh dönemindeki sahibi tarafından giyilmektedir.

Bir de evinizdeki antika saat üzerinde düşünmeye başlayalım. O saatin bundan 200 yıl önce yapılış aşamaları, saatin içinde kullanılan tek bir telin yapılış aşamaları, saatin akrep ve yelkovanının içine yerleştirilişi, daha sonra bu saatin bir dükkana satılması ardından bir

müşterinin onu alması, sonra bu saatin bozulup bir eski-ciye verilmesi, sizin dedenizin dedesinin bu saati satın alması, ardından saatin dedenize ve ondan sonra babanıza ve sonra da size miras kalması, sizin o saati evinizin güzel bir köşesine yerleştirmeniz, daha sonra karşısına geçip "ne güzel durdu" diye düşünmeniz kısacası o saatle ilgili olarak ilk var olduğu andan itibaren (yüzlerce yıl) an an meydana gelen her olay Allah katında durmaktadır. O saat şu an çalışmaktadır, ve yine saat aslında şu an bozulmuştur, saat şu an sizin tarafınızdan o köşeye yerleştirilmektedir ve saat aslında şu an dedenizin dedesi tarafından satın alınmaktadır. Bunların tümü hiç eksiksiz olarak Allah'ın hafızasında mevcuttur. Üstelik bu antika saatin yalnızca geçmişi değil, bundan sonra geçireceği, fakat size göre gelecekte gerçekleşeceği için bilemediğiniz her türlü olay da Allah katında bilinmekte ve muhafaza edilmektedir. O saatin bundan 40 sene sonra sizin çocuğunuzun evinin uygun bir yerine yerleştirilişi de, o saatin bundan 300 sene sonra tamamen çürüyüp bozulması ve insanların görüşünden uzaklaşması da Ana Kitap'ta yazılıdır.

Nitekim bir ayette, "**O, önlerindeki de, arkalarındaki de bilir. Onlar ise, bilgi bakımından O'nu kavrayıp kuşatamazlar**" (Taha Suresi, 110) denilerek Allah'ın bu ilmine de dikkat çekilmektedir. (En doğrusunu Allah bilir) Çünkü Allah her varlığın an be an, öncesi-sonrasını yani ayetteki ifadeyle "önlerindeki de arkalarındaki de" her aşamasıyla bilmektedir. Ayette "**Şüphesiz, yerde ve gökte Allah'a hiçbir şey gizli kalmaz**" (Al-i İmran Suresi, 5) denilerek bu gerçek bir kez daha hatırlatılmaktadır.

Tüm Olaylar "Şu An"da Gerçekleşmektedir!

Allah katında her olayın tek bir anda meydana geldiği gerçeğini şöyle bir örnekle de açıklayabiliriz: Karşınızda büyük bir şehrin tablosunun bulunduğu düşünün. Tabloda şehrin caddeleri, sokakları, bu sokaklarda ilerleyen araçlar, sağa sola dizilmiş binalar ve insanlar çizilmiş olsun. Ve yine bu tabloda, şehrin bir ucundan diğer ucuna ulaşmaya çalışan bir adamın görüntüsünün de çizildiğini farz edin. Şimdi bu adam için şehrin bir ucundan diğerine kadar olan mesafe belirli bir uzaklıktadır ve bu uzaklığı aşabilmesi için de belirli bir zaman gerekmektedir. Adam ancak bu tam olarak bilemediği zaman sonunda istediği yere ulaşmış olacaktır. Aynı anda iki yerde birden olması mümkün değildir. Ama bu durum düz bir satıhtaki bu tabloya dışarıdan bakan bir kişi olarak sizin için geçerli değildir. Siz tabloya ilk bakışta şehrin bir ucundan diğerine kadar olan herşeyi tek bir anda görebilirsiniz, üstelik bunun için bir zamana da ihtiyacınız yoktur.

İşte bu örnekte anlatılan durum belirli bir boyutta yaşayan biz insanlar için de geçerlidir. Bizim için bir yerden başka bir yere ulaşmak ancak bir zamanın geçmesi ve enerjinin harcanması ile mümkün olabilir. Ama tüm bu boyutları yaratan ve tüm bunların üstünde tüm eksikliklerden bağımsız olan Allah için yarattığı evren ve onun içindeki dünya üzerindeki tüm olaylar tek bir anda gerçekleşir.

İkinci önemli gerçek ise tüm bu olayların birbiriyle aynı anda gerçekleşiyor olmasıdır. Çünkü daha önce de ifade edildiği gibi Allah katında zaman yoktur, herşey **bir anda** olup bitmektedir.

Resimdeki caddenin bir ucundan diğer ucuna gitmeye çalışan adam için bir uzaklık söz konusudur. Oysa bu caddeye kuşba-kışı bakan bir kişi uzaklık sorunu olmadan caddenin bir ucun-dan diğerine kadar her yeri tek bir anda rahatlıkla görebilir.

Adem Peygamber aslında **şu an** balçıktan yaratılmak-tadır, **şu an** melekler Hz. Adem'e secde etmektedir, **şu an** Hz. Adem cennetten çıkarılmış ve dünyaya gönderil-miştir. Üstelik sözü edilen "an", şu saniye yani sizin bu sa-tırları okuduğunuz andır.

Şimdi bu konuyu daha da pekiştirmek için bir başka örnek daha verelim; Hz. Musa'yı düşünelim. Annesinin daha bebekken Hz. Musa'yı sandığın içine koyup suya bı-raktığı an halen mevcuttur, o hali kaybolmamıştır ve son-suza kadar da duracaktır. Allah katında Hz. Musa'nın Fira-vun'a gittiği ve tebliğ yaptığı an mevcuttur ve aslında tam **şu an** Hz. Musa Firavun'un karşısındadır, ama aynı zaman-da şu an Hz. Musa Kutsal Vadi Tuva'da Allah'tan vahiy al-maktadır ve yine **şu an** Hz. Musa yanındaki İsrailoğullarıyla birlikte Firavun'un adamlarından uzaklaşmaktadır, **şu an** Musa Peygamber asasıyla denize vurmakta ve denizi yar-maktadır ve sonsuza kadar da denizin yarılması Allah'ın hafızasında mevcut olarak kalacaktır.

Hız. Meryem'in Hız. İsa'ya hamile kalması, hurma ağacının altında doğum yapması, sonra kavmine dönmesi ve Hız. İsa'nın henüz beşikteyken kavmin insanları ile konuşması, ardından Hız. İsa'nın havarilerine **"Allah katında benim yardımcıları kimlerdir?"** (Saff Suresi, 14) diye sorması ve Hız. İsa'nın Allah katına yükseltilmesi de sizin şu an içinde bulunduğunuz anda gerçekleşmektedir. Üstelik yalnızca geçmişe dair bize bildirilen olaylar değil, geçmişle ilgili bize bildirilmeyen ve gelecekte olacağı için henüz bilmediğimiz olaylar da aslında şu andadır. Hız. İsa'nın yaşamı boyunca geçirdiği her saniye, havarilerine Allah'ın dinini tebliğ etmesi, Allah'ın tespit ettiği bir sürede yeryüzüne tekrar gönderilişi, insanlara Kuran'ı tebliğ edişi ve hatta bu tebliği sırasında yaptığı her konuşma, daha sonra ölümü ve hesap günü diriltilmesi, cennetin girişinde melekler tarafından "Selam" sözleriyle karşılanması da aslında tam bu anda meydana gelmektedir.

Aynı şeyler bundan 3000 sene önce yaşayan bir insan için de geçerlidir. M.Ö.3000 yıllarında öğle vakti bir ağacın altında oturup manzarayı seyreden adamın eline bir uç uç böceği konması, adamın o böceği inceleyerek Allah'ı tesbih etmesi, daha sonra böceğin uçarak yuvasına doğru gitmesi, uç uç böceğinin yumurtadan çıkışından ölümüne kadar olan bütün halleri Allah katında hıfz edilmiştir ve dolayısıyla hepsi tek bir anda yani sizin bu satırları okuduğunuz şu anda gerçekleşmektedir.

Tüm bu örneklerin karşımıza bir kez daha çıkardığı gerçek şudur: Hiçbir an, hiçbir kare, hiçbir olay, hiçbir varlık yok olmamıştır ve olmayacaktır. Nasıl televizyonda izlediğimiz bir film, film şeridinde kaydedildiyse, çeşitli karelerden oluşuyorsa ve bu kareleri bizim görmememiz onların olmadığı anlamına gelmiyorsa, bizim

"geçmişte yaşanmış" veya "gelecekte yaşanacak" dediğimiz olaylar için de aynı şey geçerlidir.

Fakat bu noktanın yanlış anlaşılması çok önemlidir. Bu sahnelerin hiçbiri bir hatıra ya da bir anı gibi veya hayal gibi değildir. Bunların tümü, aynen şu an yaşadığınız an gibi canlıdır. Herşey diri olarak korunmaktadır. Biz yalnızca Allah bize bu algıları vermediği için onları geçmiş, bitmiş olaylar olarak görürüz. Ve Allah dilediği an bize bu görüntüleri gösterebilir, bu olaylara ait algıları vererek bize de bu olayları yaşatabilir.

Kendi Hayatınız da Tek Bir Andır

Bu gerçeği anlamak için yalnızca tarihin derinliklerini düşünmeye gerek yoktur. Herkesin çok uzun zannettiği kendi hayatı için de yine aynı gerçek geçerlidir. Sizin yeni doğduğunuz, annenizin kucağına verildiğiniz o ilk an yok olmamıştır. O kare ya da o görüntü ya da o olay sonsuza kadar var olacaktır. Çünkü Allah katında "hıfz edilmiş"tir. Fakat daha önce de ifade edildiği gibi siz 5 duyunuza bağımlı olduğunuz için ve sizin hafızanızda bu bilgi saklanmadığı için böyle bir sahneyi görmüyorsunuz. Bu, yaşamınız boyunca başınızdan geçen her olay için geçerlidir. İlkokula başladığınız gün, ya da çocukken kutladığınız bir doğum gününüz, başınızdan geçen bir olay, liseyi bitirdiğiniz gün, üniversite diplomanızı alışınız, evliliğiniz ve bunun gibi daha binlerce olay aslında Allah katında aynı anda olmaktadır. Bu olayların hiçbiri de kaybolmuş değildir ve sonsuza kadar canlı olarak mevcut kalacaktır.

Aynı şekilde 5 yaşındayken bakkaldan aldığınız bir gofreti yerken hissettiğiniz şeker tadı, 7 yaşında ilkoku-

la başlayacağınız gün sabah erken saatte heyecanla uyanmanız, lisedeki coğrafya dersinde içinizde duyduğunuz sıkıntı, matematik öğretmeninizin tahtaya yazdığı uzun denklemler, bir yakınınızı kaybettiğiniz trafik kazasında hissettikleriniz, işinizde kazandığınız bir başarı nedeniyle yaşadığınız gurur, yıllarca hayal ettiğiniz bir şeyi almaya giderken duyduğunuz sevinç kısacası yaşadığınız ve hissettiğiniz, başınızdan geçen tüm bu olaylar aslında aynen durmakta, yalnızca sizin beyninizde muhafaza edilmektedir. Muhafaza edilen de hatıra olarak, anı olarak yani geçmiş gibi hissettirilmektedir. Şu an var olan o sahneleri beyniniz algılamamaktadır. Çünkü dünyadaki imtihan sistemi böyledir. İnsanlar akan bir zamana tabi olduklarını düşünür, yaşamlarının geçmiş, şimdi ve gelecek olmak üzere bölümlere ayrıldığını sanırlar. Bu yüzden de ahiretin varlığı, cennet, cehennem, hesap günü gibi konuların ne zaman, ne şekilde ve nasıl olacağını kolay kavrayamazlar. Allah katındaki zaman kavramıyla insanların tabi olduğu zaman arasında bir bağlantı kuramazlar. Fakat yaratılmış her canlının, her olayın ve her şeyin aynı bir film şeridini oluşturan kareler gibi, kare kare sonsuz olarak yaratıldığını ve aynı anda var edildiğini bilmek bu kavrayışı kolaylaştıracaktır.

Allah katında herşey olup bitmiştir. Halk arasında yaygın olan batıl bir inanca göre Allah evreni ve insanı yaratmış, onlara bir süre vermiş ve onların denenmelerini beklemektedir. (Allah'ı tenzih ederiz) Evrenin ömrü bitene kadar da bekleyecektir. Fakat gerçekte Allah'ın beklemesi gibi bir durum asla söz konusu olamaz. Beklemek insana özgü bir acizliktir. Allah ise insanların yaşadığı bütün acizliklerden uzaktır. Allah'ın Kuran'da

Kendisini tanıttığı **Kuddüs** sıfatı, "hatadan, gafletten, aczden ve her türlü eksiklikten çok uzak" anlamındadır. Bu nedenle tüm insanların geçmişlerini, geleceklerini ve yaşadıkları tüm olayları bütün detaylarıyla birlikte bilmektedir. Fakat insan, sınanma yeri olan bu dünya hayatında zamanı akışlı, önceli ve sonralı zanneder. Oysa bu bölüm boyunca anlatıldığı gibi önce-sonra, geçmiş-gelecek diye bir şey yoktur. Herşey, tüm insanlar, tüm canlılar aynı anda yaşamakta, tüm zamanlar, tüm devirler, tüm çağlar, tüm tarihler ve hatta tüm günler, tüm saatler, dakikalar ve anlar aynı anda olmaktadır. İnsan sınırlı kapasitesi nedeniyle bunu göremiyor olsa da bu gerçek açıktır. Allah katındaki zaman ile insanların bağımlı olduğu zaman kavramı arasındaki farka "Kuran'da İzafilet" bölümünde örnekler verilmişti. Bu konuya bir ayette şöyle dikkat çekilir:

Gerçekten, senin Rabbinin katında bir gün, sizin saymakta olduklarınızdan bin yıl gibidir. (Hac Suresi, 47)

Allah'ın Kuran'da yer alan sıfatlarından bir diğeri ise **Hasib** yani "Herkesin hayatı boyunca yapıp ettiklerinin hesabını bütün ayrıntısıyla bilen" demektir. Yaşanan, yaratılan, var olan hiçbir olayın kaybolmadığı gerçeği hatırlanacak olursa Allah'ın Hasib sıfatı daha iyi anlaşılabilir. Çünkü herşeyin her detayın bilgisi Allah'ın katındadır. Allah bu gerçeği ayette de ifade etmiştir:

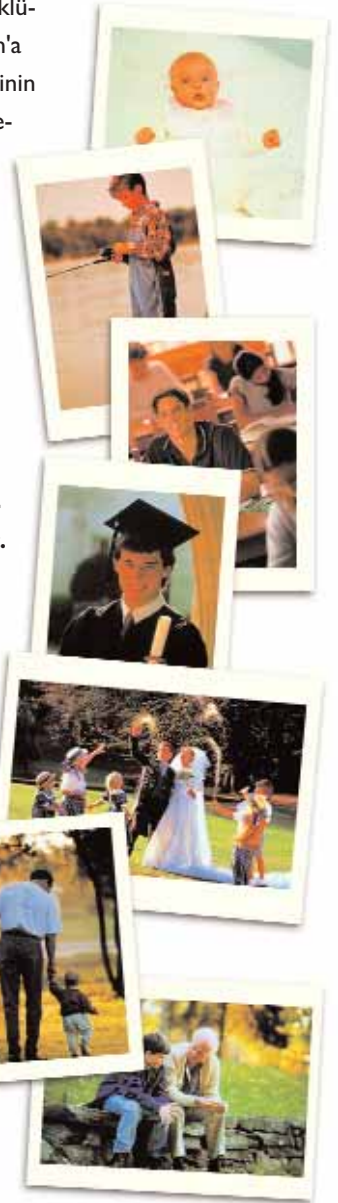
Kıyamet saatinin bilgisi, şüphesiz Allah'ın katındadır. Yağmuru yağdırır; rahimlerde olanı bilir. Hiç kimse, yarın ne kazanacağını bilmez. Hiç kimse de, hangi yerde öleceğini bilmez. Hiç şüphesiz Allah bilendir, haberdardır. (Lokman Suresi, 34)

İşte müminlerin Allah'ın büyüklüğünü takdir edebilmelerinin, Allah'a olan teslimiyetlerinin ve güvenlerinin ana sebebi budur. Allah'ın kendilerine ne kadar yakın olduğunun ve Allah'a ne derece muhtaç olduklarının, O'nun büyüklüğü yanında ne denli küçük olduklarının bilincindedirler. Onların bu üstün ahlakları Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim mevlamızdır. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler. (Tevbe Suresi, 51)

De ki: "Allah'ın dilemesi dışında, kendim için zarardan ve yarardan (hiçbir şeye) malik değilim. (Yunus Suresi, 49)

Resimde görülen insan aslında "şu an" doğmakta, "şu an" balık tutmakta, diplomasını almakta, evlenmekte, çocuk ve hatta torun sahibi olmaktadır. Bu kişinin hayatına dair tüm detaylar "şu an" gerçekleşmektedir ve o kişi "şu an" ölmekte ve yine "şu an" dirilerek Allah katında hesap vermektedir.

Bunu söyleyen müminler Allah'ın yüceliğini ve kudretini takdir edebilen kimselerdir. Bundan dolayı da Allah'a gönülden boyun eğmişlerdir.

Ölüm İnsan İçin Yokoluş Değildir

Ölüm konusu da genelde halk arasında yanlış bilinir. Ölen bir kişiye adeta yok oldu gözüyle bakılır. Genelde insanların ahirete, sonsuz yaşama, cennet ve cehenneme ait bilgileri de yetersiz olduğundan ya ölümden sonra yeniden dirileceklerine hiç inanmazlar ya da buna ait inançları belirsizdir. Dolayısıyla bir yakınlarını kaybettiklerinde onun ebediyen yok olduğunu düşünenler çoktur. Oysa bu tamamen sapkın bir inançtır. Aslında insan doğduğu (Allah'ın o kişiyi varlık alemine getirdiği) andan itibaren sonsuz hayatına başlamıştır. Hayatındaki diğer kareler gibi ölüm de bir karedir ancak gerçekte o insan diridir. Ölümden önceki ve sonraki kareler ve o insana ait herşey aynen muhafaza edilmektedir. Örneğin ölen birinin ardından "çok genç bir insandı yazık oldu" derler. Oysa o genç insana ait herşey, tüm özellikler, yaşadığı tüm detaylar, çocukluğu, doğumu, ailesiyle olan anıları canlı bir şekilde aynen durmaktadır. Yok olmaz ya da kaybolmaz, yaşanılanlar olduğu gibi muhafaza edilir. Dünyadaki imtihanın bir gereği olarak insana gösterilmez, hafızasından ve görüntüsünden silinir fakat bu onların olmadığı anlamına gelmez.

Allah katında bir insanın doğumu da, yaşamı da, ölü mü de aynı anda olup biter. Hatta bütün insanlar için aynı şey geçerlidir. Tüm insanlar şu an doğmuş ve şu an ölmüş durumdadırlar. Tekrar dirilmiş ve cennet ya da cehennemdeki yerlerini almışlardır. Bu nedenle hiçbir in-

san ölmez ya da yok olmaz, sonsuza kadar diridir. Sonsuzluğun içinde bir zaman yaşanmaktadır ve buna göre herkesin gideceği yer de (cennet ya da cehennem) bellidir. Şu an insanların bir kısmı cennette bir kısmı ise cehennemdedirler. Bu gerçek Kuran'da da yer almakta, cennet ve cehennemle ilgili pek çok ayette ahiret hayatından bahsederken geçmiş ya da şimdiki zaman kullanılarak bunların aslında tek bir an olduğuna dikkat çekilmektedir:

Gerçek şu ki, bugün cennet halkı, 'sevinç ve mutluluk dolu' bir meşguliyet içindedirler. Kendileri ve eşleri, gölgeliklerde, tahtlar üzerinde yaslanmışlardır. (Yasin Suresi, 55-56)

Rablerinden korkup-sakınanlar da, cennete bölük bölük sevkedildiler. Sonunda oraya geldikleri zaman, kapıları açıldı ve onlara (cennetin) bekçileri dedi ki: "Selam üzerinizde olsun, hoş ve temiz geldiniz. Ebedi kalıcılar olarak ona girin." (Onlar da) Dediler ki: "Bize olan va'dinde sadık kalan ve bizi bu yere mirasçı kılan Allah'a hamd olsun ki, cennetten dilediğimiz yerde konaklayabiliriz. (Salih) Amellerde bulunanların ecri ne güzeldir. Melekleri de arşın etrafını çevirmişler olarak Rablerini hamd ile tesbih ettiklerini görürsün. Aralarında hak ile hüküm verilmiştir ve: "Alemlerin Rabbine hamdolsun" denilmiştir. (Zümer Suresi, 73-75)

Suçlu-günahkarlar ateşi görmüşlerdir, artık içine kendilerinin gireceklerini de anlamışlardır; ancak ondan bir kaçış yolu bulamamışlardır. (Kehf Suresi, 53)

İnsanların yaşamında çok önemli bir sır daha vardır. İnsanlar ölen kişilerin ardından "öldü" diye bakıp üzülürlerken aslında kendileri de ölmüş ve hatta yeniden diriltilmişlerdir. İnsanın kendi doğumuyla kendi ölümü de aynı anda olmaktadır. Film şeridi örnekleri tekrar hatırlanacak olursa bu nokta daha iyi anlaşılabilir. Bütün insanların tek tek yaşamlarına, ölümlerine, dirilmelerine ve sonsuz hayatlarına dair her türlü detay eksiksiz olarak Allah katında tutulmaktadır. Diğer bir deyişle her şey şu anda olmaktadır. Ölmek ve dirilmek de farklı zamanlarda meydana gelen olaylar değildir. Sonsuzluk içinde ya da zamansızlık içinde insanlar doğmuşlar, ölmüşler, dirilmişler ve şu an zaten diriler. İnsan, Allah'ın yarattığı andan itibaren sonsuz bir varlık olur, yani ebedi olarak diri olur, sonsuz hayatına başlar. Arada "kendini ölümünü " de bir kare olarak görür. Nasıl her gün kendisini canlı olarak, diri olarak görüyorsa bir kere de ölü olarak görür.

Bunu şöyle bir örnekle de açıklayabiliriz. Allah Kuran'da uykunun da bir nevi ölüm olarak yaratıldığını haber vermiştir. Bu durumda insan her akşam zaten öldüğünü görür, aynı şekilde her sabah uyanırken dirilişi de görür. Çünkü ayette şöyle buyrulmaktadır :

Allah ölecekleri zaman canlarını alır; ölmeyeni de uykusunda (bir tür ölüme sokar). Böylece kendisi hakkında ölüm kararı verilmiş olanı (n ruhunu) tutar, öbürünü ise adı konulmuş bir ecele kadar salıverir. Şüphesiz bunda düşünebilen bir kavim için gerçekten ayetler vardır. (Zümer Suresi, 42)

İnsan bu şekilde dirisini de, ölüsünü de, tekrar diri-

lişini de zaten sürekli görmektedir. Bunun gibi asıl ölümlünü de görecektir ama sonuçta doğumu, ölümü, dirilmesi, ahirette gideceği mekan bellidir ve insan sonsuza dek Allah katında diridir. Bütün bu olaylar Allah katında olup bitmiştir. Bu nedenle halk arasında kullanıldığı anlamda ölümle birlikte bir yokoluş söz konusu değildir.

Bu gerçekler karşısında halkın kullandığı "çok güzel insandı, çok genç çocuktu, çok sağlıklı bir delikanlıydı" gibi ifadeler anlamını yitirmektedir. Çünkü zaten o çok güzel denilen insan da, çok genç denilen çocuk da, çok sağlıklı denilen delikanlı da yok olmamıştır, şu an hepsi en güzel halleriyle vardır. Allah'ın hafızasında sonsuza kadar hepsi diridir. Bu da Allah'ın büyüklüğünün ve ilminin göstergesidir. Allah'ın sonsuz ilmi ve kudreti Kuran'da şöyle haber verilir:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlendekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

Bu Bilginin Getirdiği Büyük Sorumluluk

Hiç kuşkusuz kitabın başından bu yana anlatılan konular son derece önemli ve çarpıcı gerçeklerdir. Konunun bizim açımızdan mühim olan yönü ise yaşadığımız her anın, yaptığımız her tavrın, söylediğimiz her sözün,

aklımızdan geçen her düşüncenin, her niyetin Allah katında aynen muhafaza ediliyor olmasıdır. Müminlerin bu büyük gerçeğin farkında oldukları, Hz. İsa'nın Kuran'da geçen şu sözlerinden de anlaşılacaktır:

Allah: "Ey Meryem oğlu İsa, insanlara, beni ve anneni Allah'ı bırakarak iki ilah edin, diye sen mi söyledin?" dediğinde: "Seni tenzih ederim, hakkım olmayan bir sözü söylemek bana yakışmaz. Eğer bunu söyledimse mutlaka sen onu bilmişsindir. Sen bende olanı bilirsin, ama ben Sen'de olanı bilmem. Gerçekten, görünmeyenleri (gaybleri) bilen Sen'sin Sen" (Maide Suresi, 116)

Bununla birlikte kişi Allah'ın istemediği bir tavırda bulunduğu ya da Allah'ın yasaklarını çiğnediği takdirde hesap günü bu yaptıklarının hiçbirini inkar edemeyecek ve hatta yaptıklarını karşısında canlı bir şekilde görebilecektir. Hiçbir şey yok olmadığına, kaybolmadığına göre yapılan hatalar, kötülükler de aslında saklı durmaktadır. Bu nedenle inkar edenler, kendilerini kimsenin görmediğini, duymadığını sanarak rahatça Allah'ın sınırlarını çiğneyenler ya da Allah'ın hoşuna gitmeyecek tavırlarda bulunanlar ve kötü sözler söyleyenler büyük şaşkınlık yaşayacaklardır. Allah'ın herşey üzerinde şahit olduğuna bizzat kendileri şahitlik edeceklerdir:

Göklerde ve yerde Allah O'dur. Gizlinizi ve açığınızı bilir; kazandıklarınızı da bilir. (En'am Suresi, 3)

Fakat Allah'tan uzak olan bu insanlar, hesap günü yaptıkları herşeyi en ince detayına kadar gördüklerinde artık yapacak bir şeyleri kalmayacaktır. Çünkü o gün, Allah'ın Kuran'da bildirdiği gibi, bu insanlar çepeçevre kuşatılmışlardır:

... Onların hiç hesaba katmadıkları şeyler, Allah'tan kendileri için açığa çıkmıştır. Kazandıkları kötülükler, kendileri için açığa çıkmıştır ve alay konusu edindikleri şey de kendilerini çepeçevre kuşatmıştır. (Zümer Suresi, 47-48)

Hesap günü geldiğinde inkar edenlerin, münafıklık yapanların, Allah'ın emirlerine çekinmeden baş kaldıranların hiç hesaba katmadıkları olaylar gerçekleşecek, Allah'ın insanların hafızasında tekrar dirilmesiyle, tüm yaptıkları gizli faaliyetler, herkesin önünde açığa çıkacaktır. Ayette ifade edildiği gibi inkarcıların yaşamları boyunca alay ettikleri şey bu sefer kendilerini kuşatacaktır. İnkâr edenler dünya hayatında kendilerine tanınan süre boyunca inananların Allah'a ve ahirete olan inançlarıyla alay etmişler, akıl erdiremedikleri için bu kesin gerçekleri "yanılgı" olarak yorumlamışlardır. Fakat onların "yanılgı" olduğunu iddia ederek alay ettikleri gerçekler aslında kendilerini hiç beklemedikleri yönden kuşatmıştır. Çünkü asıl yanılgıda olanlar kendileridir. Yaşamları boyunca işledikleri tüm kötülüklerin görüntüsü Allah'ın hıfzında yer almaktadır ve hesap günü bir bir önlerine dökülecektir. Bunları her inkar edişlerinde ise "sonsuzla kilitlenen" bu olayları son derece canlı olarak karşılarında göreceklerdir. Böylelikle Allah'ın ilmiyle kuşatıldıklarını anlayacaklardır. Allah inkar edenlerin içinde buldukları bu durumu şöyle tarif eder:

(Asıl) Allah onlarla alay eder ve taşkınlıkları içinde şaşkınca dolaşmalarına (belli bir) süre tanır. (Bakara Suresi, 15)

Mekke müşriklerinin Peygamberimiz (sav) döneminde yüklendikleri günahlar da, Nuh Peygamber

dönemindeki inkarcıların yaptıkları da, Hz. İbrahim'i ateşe atanların işledikleri kötülükler de, Yusuf Peygamberi kuyuya bırakan kardeşlerinin yaptıkları da, Hz. Musa'ya eziyet eden İsrailoğulları'nın azgınlıkları da tek bir istisna dahi olmadan Allah katında saklanmaktadır. Hiçbiri unutulmuş ya da kaybolup gitmiş değildir. Hepsi en gizli, hatta belki hiçbir insanın şahit olmadığı ayrıntılarına kadar aynen saklanmaktadır:

Onlar, insanlardan gizlerler de Allah'tan gizlemezler. Oysa O, kendileri, sözden (plan olarak) hoşnut olmayacağı şeyi 'geceleri düzenleyip kurarlarken,' onlarla beraberdir. Allah, yaptıklarını kuşatandır. (Nisa Suresi, 108)

Günümüzde yaşayan inkarcılar ya da münafık karakterliler için de aynı şey geçerlidir. Bu insanlar müminlerin ya da dinin aleyhinde yaptıkları sinsi planların gizli kalacağını, açığa çıkmayacağını, hesap günü karşılık görmeyeceğini sanmamalıdır. Yaptıkları en küçük bir kötülük, attıkları her iftira, söyledikleri her kelime şu an Allah katında yazılıdır. Allah'ın o görüntüleri, onların hafızalarından almış olması onları yanıltmamalıdır. Kendileri bundan on yıl önce bir mümine attıkları bir iftirayı unutmuş olabilirler ama bu yaptıkları, tek bir harf eksik olmaksızın Allah'ın hafızasında vardır. Allah dilese bu olayları şu anda da insanların hafızalarında canlandırır. Ama bu gerçeği bilmeyen inkarcılar ayette ifade edildiği gibi "**akıl erdirmeyen bir topluluk olmaları**" (Maide Suresi, 58) nedeniyle Allah'ın kudretini kavrayamazlar. Fakat din günü geldiğinde gerçeği görecek ve telafisi mümkün olmayan bir utanç ve pişmanlık içine gireceklerdir.

Allah hesap gününü yarattığında, tüm inkarcıların yaptıklarının hesabını da çok hızlı görecektir. Bu bölüm boyunca anlatılan konu yani yaratılan herşeyin her anının sonsuza kadar saklandığı gerçeği bilindiğinde, Allah'ın tüm insanların hesabını tek bir anda ve çok hızlı bir şekilde göreceği de anlaşılmış olur. Ancak insanın bu anı uzak görmemesi çok önemlidir, çünkü o an aslında şu andır. Yani insanlar dünyada Allah'a karşı işledikleri tüm suçların hesabını şu anda vermektedir. İnkâr edenler yaptıklarının görülmeyeceğini, duyulmayacağını veya unutulacağını zannediyor olabilirler. Ama hesap günü büyük bir şaşkınlıkla karşılaşacaklardır:

"... Aksine, yaptıklarınızın birçoğunu Allah'ın bilmeyeceğini sanıyordunuz." İşte bu sizin zannınız; Rabbiniz hakkında beslediğiniz-zannınız, sizi bir yıkıma uğrattı, böylelikle hüsrana uğrayan kimseler olarak sabahladınız." (Fussilet Suresi, 22-23)

SONUÇ

Bütün bu anlatılanların ardından Allah'ın her yeri çepeçevre sarıp kuşattığı gerçeği çok daha iyi anlaşılmaktadır. İnsan, algılardan oluşan bir dünyada, algılardan ibaret olan bir beden ile, zamansızlık içinde ve hayali bir mekanda yapayalnız bir şekilde Rabbimiz tarafından denmektedir. **"Kendisini tek olarak (ve yapayalnız) yarattığım (şu adam)ı Bana bırak"** ayeti de bunun açık bir delilidir. (Müddessir Suresi, 11)

Bu kitapta anlatılan gerçekler iyi anlaşıldığı takdirde Kuran ayetleri ve evrendeki herşeyin anlamı çok daha iyi kavranacaktır. İnsan, kendisi de dahil olmak üzere herşeyin algılardan ibaret olduğu bir dünyada yaşamaktadır. Herşeyin görüntü olduğu bu algılar evreninde tek mutlak varlık Allah'tır, O'ndan başka İlah yoktur. İnsanların Allah'ı unutarak değer verdikleri, uğruna dinlerini terk ettikleri, peşinden gittikleri herşey boştur:

İşte-böyle; şüphesiz Allah, O, Hak olandır ve şüphesiz O'nun dışında taptıkları(tanrılar) ise, batıldır. Şüphesiz Allah, yücedir, büyüktür.
(Lokman Suresi, 30)

İnsan, bir nevi ekranda 3 boyutlu, son derece net, son derece gerçekçi bir film seyretmektedir. Bu ekrana adeta yapışık olduğundan bir türlü filmden sıyrılıp, içinde bulunduğu durumu göremez. Allah'ın huzurunda olduğunu ve sınındığını unutup, kendisine müstakil bir benlik verir ve kendisini çok önemli zanneder. Öyleki ekranda seyrettiği hayali bedenini, hayali mallarını, mülk-

lerini, hayali ailesini ve hayali arkadaşlarını sahiplenir, bunlarla kibirlenir. Oysa "**Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların mülkü kendisinin olan (Allah) ne yücedir...**" (Zuhruf Suresi, 85) ayetinde de belirtildiği gibi tüm bunların tek sahibi Allah'tır. Allah bir anda insana gösterdiği ekrandaki görüntüyü kaldırırsa kişi aslında yapayalnız ve tek başına olduğunu anlayacak ve bu apaçık gerçeği dehşetle fark edecektir. Ekranda seyrettiği görüntüleri ve yine ekrandaki bedenini kendisininmiş gibi sahiplendiği ve bunlarla kibirlendiği için çok büyük utanç duyacaktır.

Bu gerçekler üzerinde düşünen insan, Allah'ın karşısındaki aczini ve küçüklüğünü de anlayacaktır. İnsan, ancak Allah'a boyun eğdiği, O'na karşı itaatkar olduğu takdirde değer kazanır, sonsuzluk içinde güzel bir yaşam sürdürebilir. Allah'ın kendisine sonsuza kadar cennet görüntülerini göstermesini umabilir. Çünkü nasıl ki bu dünya bir algı olarak varsa, cennet ve cehennem de aynı şekilde algı olarak vardır. Onlara ait tüm görüntüler de Allah'ın hafızasında saklanmaktadır. Ve Allah dilediği insana dilediği görüntüyü seyrettirmektedir.

Allah'ın kullarından istediği son derece açıktır: Kendisinin büyüklüğünü takdir etmeleri ve O'nun belirlediği sınırları aşmamaları. Ama kimi insanlar gafletin şiddetinden kendilerini Yaratanı unuttur veya inkar ederler. Bu noktada onları aldatan en önemli konulardan biri, var zannettikleri kalabalık insan topluluklarıdır. Bu kişiler, dostlarını, arkadaşlarını, fikirdaşlarını, aynı zihniyeti paylaştıkları tüm insanları var zannettikleri ve tek başına olduklarını unuttukları için böyle azgınca bir tutum sergilerler. Oysa bir insanın çevresi ne kadar kalabalık

olursa olsun sonuçta kendisi yapayalnız ve tek başınadır. Ve kendisine Allah'tan başka yardım edebilecek hiçbir kimse yoktur:

... Kendileri için Allah'tan başka bir (vekil) koruyucu dost ve yardımcı bulamayacaklardır. (Nisa Suresi, 173)

İnsanlar, "**Ve onların hepsi, kıyamet günü O'na, 'yapayalnız, tek başlarına' geleceklerdir.**" (Meryem Suresi, 95) ayetiyle haber verildiği gibi kıyamet günü de yine Allah'ın huzuruna tek başlarına gideceklerdir. Kendileri gibi Allah'tan ve dinden uzak olan, bu günleriyle karşılaşacaklarını unutan arkadaşları, dostları ve sevdikleri de yanlarında olmayacaktır. Hatta uyup, peşinden gittikleri şeytan dahi onları terk edecektir:

Çünkü o, gerçekten bana geldikten sonra beni zikirten (Kuran'dan) saptırmış oldu. Şeytan da insanı 'yapayalnız ve yardımsız' bırakandır. (Furkan Suresi, 29)

Bu hakikatleri, samimi bir yaklaşım içinde olan her insan rahatlıkla anlayacaktır. Çünkü Allah ayetlerinde herşeyi çok açıkça ifade etmiştir. İnsan ister kalabalık bir insan topluluğunun ortasında olsun, ister bir sinemada, ister bir toplantıda, ister sevdikleriyle, isterse de sayısız insanın olduğu bir caddede olsun sonuç değişmez, aslında tek başınadır. Bu açık gerçeği, ön yargılı bakış açıları nedeniyle anlayamayanların durumu bir ayette şöyle tarif edilir:

... Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir. (Haşr Suresi, 14)

Ön yargılardan uzaklaşan ve Rabbimizin kendisine gösterdiği bu muazzam bilgiler üzerinde derinlemesine düşünen insanlar ise müminlerdir ki, yalnızca onlar öğüt alıp düşünebilirler:

Peki, sana Rabbinden indirilenin gerçekten hak olduğunu bilen kişi, o görmeyen (a'ma) gibi midir? Ancak temiz akıl sahipleri öğüt alıp-düşünebilirler. (Rad Suresi, 19)

Gelin siz de herşeyin yaratıcısı olan Allah'a teslim olun, O'na gönülden itaat edin. Ve böylelikle görmeyen kişilerden olmaktan kurtulun.

***Sen yücesin,
bize öğrettiğinden başka bizim
hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen,
hüküm ve hikmet sahibi olansın.
(Bakara Suresi, 32)***
